

Ny Khio-rektor mener mediene
blåste opp rasismedebatten

Nyhet s. 6

1 AV 2 STUDENTER
vil innføre borgerlønn

Nyhet s. 4–5

20 år og romandebutant:
– Tror ikke det ville gått
uten korona

Kultur s. 16–18

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 5, årgang 75

www.universitas.no

torsdag 18. mars

Mari (21) flyttet fra
studenthybel til eldrehjem
midt i koronakrisen

– Føler meg mye
mindre ensom

Nyhet s. 8–9

MENINGER

Redaktør:	Pernille Solheim psolhe@gmail.com 951 10 941	Følg oss
Nyhetsleder:	Mylena Kifle mylenakifle@live.no 974 83 042	www.universitas.no
Fotosjef:	Henrik Føllesø Egeland	facebook.com/UniversitasOslo
Desksjef:	Synne Hellevang	twitter: @universitas_no
Nettredaktør:	Endre Ugelstad Aas	instagram: universitas_offisiell
		Tips oss
		tips@universitas.no

UiOs «helhetsvurdering» står til stryk

Selv til 2021 å være, var mandag 15. mars en skikkelig drittdag. På grunn av en dramatisk økning i smittetilfeller i aldersgruppen 0–19 år måtte kommunale tiltak rettes mot en gruppe som byrådet ellers har forsøkt å skåne. Samtidig så regjeringen seg nødt til å innføre tiltaksnivå A i Viken, som blant annet innebærer stenging av Viken-kommunenes utdanningssteder. Men nådestøtet for mange oslostudenter kom først med en e-post i ukristelig tid samme kveld: Til tross for bare syv positive av totalt 4389 tester gjennom SiOs masstestingsprogram, hadde ledelsen ved Universitetet i Oslo (UiO) besluttet igjen å stenge campus for studenter. Allerede dagen etter hadde hundrevis av studenter signert underskriftskampanjen «Åpne lesesalene. Nå.».

Grunnen til at over 800 personer i skrivende stund ikke vil akseptere stenging av lesesalene, er såre enkel: Smittenivået på campus er langt fra høyt nok til å kunne forsvare et grep som får alvorlige konsekvenser for tusenvis av sårbare mennesker. Også Norges idrettshøyskole har stengt denne uken, men der har de i motsetning til UiO hatt et pågående uavklart smitteutbrudd å vise til. Handelshøyskolen BI, Høyskolen Kristiania og Oslomet har på sin side valgt å holde lesesalene åpne inntil videre.

Selv Oslomets Curt Rice skjønner at dette ikke er tiden for å innføre preventive tiltak

Det er grunn til å tro at smittenivået kan komme til å øke også på campus fremover. Men selv Oslomets Curt Rice skjønner at dette ikke er tiden for å innføre preventive tiltak på allerede nedbrutte studenters bekostning. Særlig ikke når man verken har helsemyndigheter eller studentledere i ryggen. I denne ukens utgave av Universitas kan du lese at leder i Studentparlamentet ved UiO Runa Fiske reagerer på at verken hun eller noen andre studenter ble involvert i diskusjonen i forkant av den drastiske avgjørelsen – en avgjørelse som først og fremst angikk nettopp studentene.

Det var en ganske annen UiO-rektor som stilte opp i VG for en drøy måned siden, mens campus fremdeles var stengt som følge av nasjonale tiltak: «Studentene våre påvirkes sterkt av situasjonen de er i nå med mange restriksjoner», sa rektor Svein Stølen da. Han uttrykte bekymring for kvaliteten på undervisningen når studenter måtte bli hjemme på hybelen, og mente det var på høy tid at regjeringen tillot gjenåpning av campus. Denne uken begrunnet den samme rektoren en ny stenging med at det hadde vært «rart» å stenge campus på Kjeller i Viken og ikke i Oslo på grunn av hovedstadens høye smittetrykk. Studentene skulle altså isoleres på hyblene sine fordi team Stølen synes noe annet hadde vært rart. Men det rare med denne situasjonen er heller at universitetsledelsen har tatt seg friheten til å gjennomføre en «helhetsvurdering» uten å forhøre seg med verken helsemyndigheter eller studentene selv.

Like før avisen går i trykken onsdag kveld, får Universitas opplyst at rektoratet har hørt studentenes klagerop, og at de nå jobber med en plan for gjenåpning i løpet av uken. La oss håpe at universitetsledelsen i fremtiden vil vite bedre enn å ekskludere studenter fra beslutningsprosesser som angår dem. Selv rektoren for Norges eldste universitet lærer så lenge han lever. Men ukas utgave av Universitas – den får alle unntatt UiO.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Student-samskipnaden SiO. Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.	Daglig leder: j.v.trovag@universitas.no	Jone Trovåg 91 57 39 67
	Annonseansvarlig: geir.dorp@universitas.no	Geir Dorp 22 85 32 69
	Besøksadresse:	Moltke Moes vei 33
	Post:	Boks 89 Blindern, 0314 Oslo
	Epost:	universitas@universitas.no
	Nettside:	www.universitas.no

Filosofene – samfunnsdebattens unnasluntrere

Hvis bare norske filosofer hadde gjort en brøkdel av hva Per Fugelli presterte.

Kommentar

Eskild Gausemel Berge,
journalist i Universitas

Mannen, myten, legenden. Jeg sikter ikke til Carl I. Hagen, Johan Galtung eller Sokrates – jeg tenker på Per Fugelli. Han var så populær i befolkningen at Stavanger Aftenblad, året før han døde, laget en videoserie av typen «gode råd i livet». Der går en svett Fugelli langs en strand med sin karakteristiske sløyfe, og gir seerne mer eller mindre selvsopplagte livsråd som «Gi mer faen» eller «Det vanlige livet er vakkert og krevende og givende nok».

Folk digget det Fugelli sa; de siste årene av sitt liv fungete den tidligere professoren i sosialmedisin som en slags makro-psykolog for samfunnsdebatten. Og da døden til slutt innhentet ham, skrev Aftenpostens Frank Rossavik følgende i avisen: «Minneord over Per Fugelli: Et ankerfeste for halve Norge».

Hvorfor fikk Fugelli den statusen han hadde? Var han en ordsmed av rang? Det er vanskelig å se for seg at Fugelli var guds utvalgte retoriker, men derimot langt mer plausibelt å anta at den tidligere allmennlegen fylte et tomrom i samfunnsdebatten. Spørsmålene som Fugelli vekket folks interesse for, handlet om å sette små og store utfordringer i livet inn i en større kontekst. For menigfolk forsøkte han å lede tankene fra samfunnets stadig økende

tempo mot det evinnelige «hva er meningen med livet».

Arven etter mannen med sløyfe og kloke ord er blitt stående uberørt. Samtidig er ikke behovet for den typen refleksjoner som sosialmedisineren løftet opp, blitt borte. Hvem skal ta oppgaven om å gi folket beroligende livsfilosofi i hverdagen?

Da koronapandemien begynte å melde sin ankomst, dukket det opp epidemiologier og medisinerer som kommenterte virusets betydning for helse og samfunn. Til høsten er det valg, og statsviterne sitter parat til å kommentere meningsmålinger og velgerforflytninger. Ved økonomiske turbulenser dukker

det opp en bukt med økonomer og deres vidt forskjellige teorier. Når vikingsskipene skal graves ut, har vi arkeologer, og når kriselover skal vedtas, kommenterer jusprofessorene.

Få, om noen, har trolig bedre forutsetninger for å dyrke de følelsene som Fugelli vek-

ket hos folk, enn filosofene. Dette er tross alt vitenskapsdisiplinen bygget på intellektuelle som for 2500 år siden gikk rundt og spurte folk om stort og smått – ikke minst om hva som var meningen med livet. Selv om vi inkluderer sporadiske deltakelser i NRKs radioprogram «Verdibørsen», er det slående hvor lite fremtredende filosofene er i samfunnsdebatten.

En mulig årsak kan være at norske filosofer er dårlig utdannet, men noe slikt er vanskelig

VG er en langt viktigere publiseringskanal enn Norsk filosofisk tidsskrift

Historiske skråblikk av
Anna «Gravert» Krokene

Arkivaren

Gamlinger på gangen

Vil ha egen gang for gamlinger, skriver Universitas i 2004. Studenter over 35 år ble nektet studenthybel, tross at flere sto tomme. Skal vi tro SiO, synker partyfaktoren proporsjonalt med at alderen stiger, noe som fører til krancling. «Ulik alder medfører ofte ulike livsførsel, og det kan ofte føre til uoverensstemmelser i forhold til rengjøring, fester og lignende», sier kommunikasjonssjef i SiO Christina Rolfhagen. I ukens utgave av Universitas kan du derimot lese om studenter som omfavner aldersforskjellen. På side 8 og 9 forteller søstrene Helene (23) og Mari (21) om å flytte fra studenthybel og inn på eldrehjem. 80 is the new 20! Universitas 21. april 2004

Heng ham, ikke vent til jeg kommer

«Narkoman i gapestokk på Medisin», skriver Universitas i 2001. I flere dager hang etterlysningsplakater av mannen med fullt navn og bilde på Domus Medica. Den narkomane skal ha forsøkt å stjele en filmviser. Plakatoppheggeren burde imidlertid tatt seg en titt i speilet, ettersom plakaten ifølge politiet var ulovlig offentlig uthengning og dermed straffbart. Områdesjef i teknisk avdeling Per Kristiansen ble gjort oppmerksom på plakaten av Universitas, og rev dem sporenstreks ned. Fremover blir det bare reklame for ymse studentorganisasjoner på oppslagstavlene. Hvem som er Blinderns most wanted, forblir på bakrommet. Universitas 14. februar 2001

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

å tro. Derimot kan man mistenke at filosofene rett og slett ser seg for gode for vanlige folks liv og ikke evner å finne sin egen relevans. Muligens er de blitt så opptatt av å skrive om hyperteoretiske problemstillinger i snevre tidsskrifter at de har glemt samfunnet rundt seg og folks dagligdagse tanker og problemer.

Tar vi for oss den pågående pandemien, er det en rekke interessante problemstillinger som filosofene kunne belyst. Er det for eksempel riktig å prioritering å la barn og unge utsettes for mer vold hjemmet, slik at eldre ikke skal dø noen år for tidlig? Og hvorfor stenger vi ned samfunnet her hjemme for å minimere antall dødsfall samtidig som vi holder sultkatastrofen i Jemen på en pengelengdes avstand?

Filosofenes fravær fra det offentlige ordskiftet er ikke bare et tap for samfunnet og befolkningen, men viser at akademia fortsatt har en ukultur for at vitenskapsfolk kan sitte på sin høye hest frakoblet fra de dødeliges liv. Akademias samfunnsoppdrag strekker seg forbi sære debatter i tidsskrifter ingen leser, noe også filosofene må erkjenne. Samfunnet er ikke tjent med at en gruppe akademikere koker i hop snevre problemstillinger for et enda snevrere publikum.

Så hvordan bør så en filosof bidra i samfunnet? Samtiden krever at filosofene evner å kommunisere med folk om hverdagslivet. Ikke bare skal de svare på vanskelige spørsmål, men også dyrke en dypere forståelse av menneskets tilværelse gjennom enkle tankerekker. Og filosofen skal ikke

være en passiv deltaker i samfunnsdebatten, men en aktiv og utfordrende premissgiver.

Per Fugelli beviste at vi som samfunn har behov for akkurat dette, av og til på et nivå noen vil omtale som grensen til det opplagte. Beklageligvis ser det ut som at sosialmedisineren åpnet en dør i samfunnsdebatten, til et rom som filosofene hadde forlatt. Så spør det om denne gruppen akademikere er villige til å innse at VG er en langt viktigere publiseringskanal enn Norsk filosofisk tidsskrift.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Rodrigo Freitas

To gode venner: Isolasjon i høyden.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:

tips@universitas.no

UTTEGNERE:

Susanne Fernløf Arntzen
Madeleine Åbyholm
Caroline Vestskogen

DESKJOURNALIST:

Anna Krokene

KORREKTURSJEFF:

Aksel Rogstad

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

NYHET

nyhetsredaktør: **Mylena Kifle**
mylenakifle@live.no 974 83 042

1 av 2 studenter vil gi alle

Veldig positiv: Professor Kalle Moene har lenge markert seg i debatten om grunninntekt til alle.

Burde alle i Norge motta en fast sum hver måned uavhengig av inntekt og formue? Hadde det vært opp til studentene, kunne det blitt realiteten.

Borgerlønn

tekst Bjørn Winquist
foto Frida Roland og
Sindre Deschington

I en undersøkelse gjennomført av Sentio på vegne av Norsk studentorganisasjon og Universitas svarer 53 prosent av studenter at de er positive til innføring av borgerlønn, altså en garantert inntekt til alle borgere i Norge.

– Det høres positivt og moderne ut, sier Kalle Moene, professor emeritus ved Universitetet i Oslo (UiO), til resultatet av undersøkelsen.

– Barnetrygd for voksne

Ideen om en form for universell grunninntekt garantert av staten har vært diskutert i århundrer.

De siste tiårene har debatten fått en oppsving i forbindelse med blant annet økende økonomisk ulikhet og automatisering av arbeidslivet.

– Det er en inntekt som er ubetinget av din egen inntekt og av din egen status på andre områder, enten du er arbeidsløs eller student eller hva som helst. Enkelt sagt er det en barnetrygd for voksne, sier Moene.

Han har, med sin faglige bakgrunn fra økonomifaget, markert seg nasjonalt og internasjonalt som en forkjemper for borgerlønn – eller grunninntekt, som han selv kaller det.

Ønsker en «utviklingsbonus»

Moene har foreslått en modell han kaller *universal basic share*

eller utviklingsbonus, der alle innbyggere får utbetalt en sum fastsatt ut fra nasjonalinntekten, det vil si den samlede inntekten i landet.

– På den måten får du også en vekst i grunninntekten til folk når landet av ulike grunner får økonomisk vekst. Man slipper også å reforhandle inntekten

Borgerlønn gir større mulighet til å være heltidsstudent

Daniel Fullman, styremedlem i Rethinking Economics Blindern

hvert år, forklarer han.

Han mener borgerlønn burde innføres av både rettferdighetsmessige og praktiske grunner. Han sier den rettferdige siden

dreier seg om det samme som fordeling.

– Mye av inntekten i samfunnet er skapt av at vi holder fred med hverandre og har gode institusjoner og ordninger. Da er det dumt å dele den inntekten ut fra hva slags kapital man har, og hvor lang utdanning man har, sier Moene.

Den praktiske siden handler om å forenkle store deler av offentlig sektor.

– Det er en forenkling av den nederste delen av velferdsstatens støtteordninger. Noen ordninger vil falle bort, men det betyr ikke at sosialstønad og slikt skal falle helt bort, det vil være på toppen av det man får i grunninntekt, sier Moene og legger til:

– Man trenger ikke ha en finjustert metode som må regnes på millimeteren for å finne ut hvem som skal få støtte og hvordan man skal få det.

Er du positiv til innføring av borgerlønn?

+ Ja: 53 %

+ Nei: 20 %

+ Vet ikke: 28 %

Kilde: Undersøkelse utført av Sentio på vegne av NSO og Universitas

– Borgerlønn gir større frihet

Daniel Fullman (24) studerer samfunnsøkonomi og sitter i styret til Rethinking Economics Blindern. Rethinking Economics er en organisasjon som jobber for pluralisme i økonomifaget for å få rom til flere perspektiver og teorier.

Fullman er selv en del av de 53 prosentene som er positiv til ideen om borgerlønn, selv om han ikke er like positiv til ideen om en helt flat universell utbetaling til alle.

i Norge gratis penger

– Det virker ikke som en kjempegod investering å gi penger til folk som allerede har høye inntekter. Jeg tror det kan funke like bra med en progressiv borgerlønn, der man ikke får borgerlønn når man kommer opp på et visst inntektsnivå, sier han.

Jeg tror vår velgermasse er mindre idealistiske og mer praktisk orientert

Alexandria Gogstad (22), mastergrad i politisk økonomi fra Kings College

Fullman mener det kan være en effektiv måte å utradere fattigdom på.

– Du garanterer jo at alle er på et visst inntektsnivå og fjerner en del usikkerhetsmomenter som bidrar til stress, sier han.

At halvparten av norske studenter er positive til borgerlønn synes han ikke er rart i det hele tatt.

– Det er en av gruppene som tjener minst og som finansierer store deler av forbruket sitt på lån. En borgerlønn gir større mulighet til å være heltidsstudent og frihet til å velge hva man vil studere og hvor lenge, sier Fullman og legger til:

– En ordentlig borgerlønn blir jo litt det samme som høyere studielån hvor hundre prosent er stipend.

– **God idé på papiret, ikke i praksis** Brutt ned på parti er det studenter som oppgir at de vil stemme Rødt, som er mest positive til borgerlønn. Hele 82 prosent av dem er positive til ideen. I den andre enden av skalaen finner man studenter som stemmer KrF og Høyre som er minst positive, der henholdsvis 48 og 34 prosent er negative til ideen.

– Jeg synes det gir mening, fordi jeg tror mange er enig i at borgerlønn er en god idé på papiret, men at man er mer skeptisk til hvordan det fungerer i praksis, sier Alexandria Gogstad (22).

Hun er andre nestleder i Høyres Studenter og har akkurat fullført en grad i politisk økonomi ved Kings College i London. Gogstad mener at det per nå ikke finnes noen gode utformede forslag til borgerlønn, og at det derfor vil være

Positiv: Daniel Fullman i Rethinking Economics Blindern er positiv til en progressiv borgerlønn.

vanskelig for mange å være positive til et sånt prosjekt.

– Jeg tror vår velgermasse er mindre idealistiske og mer praktisk orientert.

Hun forteller at Høyre er ne-

Vi kommer til å få kvinnene tilbake til kjøkkenbenken. Det vil vi vel de færreste

Espen Rasmus Moen, professor ved Institutt for samfunnsøkonomi ved BI

gative til borgerlønn fordi det bryter med den norske modellen hvor alle skal bidra og det skal lønne seg jobbe.

– Et av målene med borgerlønn er jo å fjerne fattigdom.

Det vil vi jo, men i Norge har vi Nav, som er et av de mest omfattende velferdssystemene i Europa, sier Gogstad.

Undersøkelsen viser likevel at et marginalt flertall av Høyre-velgende studenter er positive til borgerlønn. Møtt med dette viser Gogstad blant annet til at flere representanter fra høyresiden opprinnelig foreslo borgerlønn i USA da debatten startet.

– Det finnes høyretanker bak det, blant annet reduserte offentlige utgifter. Om det kan føre til det, skjønner jeg at folk kan støtte det, men da er jeg bekymret for hvordan vi skal følge opp dem som faller utenfor, og dem som er uten jobb, sier hun og legger til:

– Men det er nok noe av det som kan appellere: reduksjon av fattigdom og reduksjon av offentlige utgifter.

Likevel tror ikke Gogstad at det ville ført til lavere utgifter

generelt.

– Rent praktisk, hvis vi ga alle 5000 eller 6000 kroner i måneden fra og med neste måned, så ville jo dette ført til at prisnivået i samfunnet ville økt i takt med inntekten i samfunnet.

BI-professor skeptisk

– Jeg tror ikke en omfattende borgerlønn er veien å gå.

Det sier Espen Rasmus Moen, professor ved Institutt for samfunnsøkonomi ved Handelshøyskolen BI. Han mener det knytter seg store utfordringer til finansiering og til hvordan en eventuell borgerlønn skal fases ut ved høyere inntekter.

– Man kan jo for eksempel si at for hver krone du tjener, taper du femti øre i borgerlønn, men det vil jo i praksis innebære en langt høyere marginal skatteprosent på lave og gjennomsnittlige inntekter enn vi har i dag, sier han.

Moen stiller spørsmål til hvor pengene til borgerlønn skal hentes fra.

– Hvis staten skal ha større utgifter, så må staten ha inntekter. Da må man øke skattene. Å øke skattene bare for de rike er ikke nok, man må øke skatten for alle.

Han mener det vil føre til at de med normale inntekter i netto vil tjene mindre dersom borgerlønn innføres, og at de som er i jobb, vil få det dårligere, mens de som ikke jobber, vil få det bedre.

– Incentivene til å ta seg jobb vil bli mye lavere, spesielt da for kvinner som jobber deltid. Vi kommer til å få kvinnene tilbake til kjøkkenbenken. Hvis det er det man vil, er jo det greit, men det vil vel de færreste, sier han.

Moen mener man i første omgang burde vurdere lønns-subsidier før borgerlønn.

– I USA får man negativ skatt om man er i jobb og tjener lite. Det innebærer at de som er i jobb, men i en lavt betalt jobb, får lavere skatt. Jeg lurer på om man ikke burde tenkt på det først, sier han og legger til:

– Nå fungerer jo ting relativt bra i Norge, selv om man kanskje kunne gjort ting som å redusere skatten for de som tjener lite. Og om man ønsker mer utjevning, kunne man økt minstefradraget, slik at de som jobber og tjener lite, tjener prosentvis mest på det.

universitas@universitas.no

Tilbudsguiden

AVIS

Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

FORENINGER

post@samfunnsokonomene.no
www.samfunnsokonomene.no
tlf: 90 86 75 20

Studerer du samfunnsøkonomi?
Bli medlem av Samfunnsøkonomene – fagforeningen eksklusivt for samfunnsøkonomer.

Vi tilbyr blant annet kræsjkurs, juridisk rådgivning, karriererådgivning samt tilgang til Akademikernes bankavtale med Danske Bank.

Kun 300 kr i året.

Vil du jobbe i finans og teknologi?
Bli studentmedlem nå!

Få blant annet gratis forsikring på mobil, nettbrett, PC og deg selv.

Finansforbundet
Dronning Eufemias gate 16
0191 OSLO

www.finansforbundet.no

MAT

Alle mattilbud nær deg!

Google Play App Store

Last ned KUPP-appen i dag.

TANNLEGER

Få tannsjekk til kun 450,-

10 prosent på øvrig behandling.
*Gjelder ikke tannteknikk.

ORIS DENTAL orisdental.no

NY KHIO-REKTOR OM RASISMEDEBATTEN

– Skulle ha vore ein intern debatt

Uutnytta potensial: Markus Degerman (48) meiner Khio er ein spennande og lovande kunsthøgskule med eit stort uutnytta potensial.

Markus Degerman (48) tar over ein kunsthøgskule som har vore gjennom ei turbulent tid. Likevel er han positiv og meiner det viktigaste er å gå tilbake til grunnprinsippa.

Nyheitsportrett

tekst Sunniva Grimstad Hestenes
foto Sindre Deschington

– Det er fint å få ein slik tillit, seier den nye rektoren til Universitas på telefon.

Den førre rektoren, Måns Wrangé, gjekk av halvvegs inn i perioden på fire år. Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) lyste då ut nytt rektorval for resten av perioden. Degerman og prorektor Heidi Marian Haraldsen var det einaste kandidatparet som deltok, og fekk 79 prosent av røystene.

Då Wrangé starta, hadde han mange mål om antirasisme og mangfald. Degerman vil ta dette med seg i arbeidet, men er også opptatt av å gå tilbake til høgskulen si kjerneverksomd.

– Vi må setje eit større fokus på noko så grunnleggjande som utdanning, forskning og formidling, seier han.

Det har vore ei turbulent tid for Khio med metoo-debatt, korona, budsjettkutt og ikkje minst den intense debatten om ytringsfridom, rasisme og identitetspolitikk. Degerman meiner det viktigaste no er å samle høgskulen.

– Vi må finne ei felles målsetting om kva som er ein bra høgskule, og få med oss folk i den retninga.

– Vil du klare å halde ut lenger som rektor enn Wrangé?

– Eg hadde ikkje søkt meg til denne jobben om eg ikkje tente at eg skulle halde ut perioden, seier han og ler for han legge til:

– Eg tenker jo så klart at eg vil halde ut heile perioden, men du veit jo aldri kva som dukkar opp rundt neste sving.

Rasisme og ytringsfridom

I fjor sommar storma det rundt Khio etter at fleire hundre studenter signerte eit brev kor dei hevda at strukturell rasisme eksisterte på høgskulen.

– Kva synes du om debatten frå i fjor?

– Eg tenker at den blei forstørret av media. Den vart større enn det den eigentleg var i verkelegheita, seier Degerman.

– Korleis var den i verkelegheita, då?

– Det var ein diskusjon som byrja på e-post. Den dialogen førte til at nokon studenter reagerte, og det skal dei absolutt gjere. Ein skal kunne reagere på saker, men så kom den ut i media. Det som skulle ha vore ein intern debatt med riktig forarbeid og diskusjon, tok ein uventa retning. På grunn av e-postutveksling, fleire artiklar i media og at vi ikkje kunne ha diskusjonen på høgskulen, vart

det til ein perfekt storm som var vanskeleg å få kontroll over, seier han.

Om Khio tok skade av å ha ein slik debatt i media, er han usikker på.

– Ville du løyst det ein annan måte?

– Det er alltid lett å vere etterpåklok, men ein skulle kanskje ha undersøkt forholda betre. Høgskulen burde ha byrja debatten med å kartlegge forholda litt betre. Slike debattar er vanskelege.

Det er ikkje berre ein høgskule med rasismedebatt Degerman skal ta over, han tar også over i ein pandemi. Det seier han er utfordrande.

– Saker kjem med kort varsel, det er ei vanskeleg tid for tilsette og studenter. Vi må kome med nye løysingar heile tida, og vi kan ikkje motast andlet til andlet. Det eg trur blir vanskelegast, er at eg ikkje veit kva vi kjem tilbake til etter pandemien. Kva skjer då? Eg veit ikkje, seier Degerman.

Han svara med ei lystig tone og snakkar om Khio med ei varm stemme, men kven er denne nye rektoren som skal leie Khio dei neste to åra?

Liker å vere aleine

Det beste Degerman veit, er å finne ut av ting: sjå løysingar og utføre dei. Og på lik linje med alle andre gler han seg til korona er over.

– Eg ser fram til å reise på ferie med familien til kona og broren min – ein skikkeleg familietur i lag. Det hadde vore kjekt, seier

han.

Degerman er gift, men har ingen barn.

– Har du kjent deg einsam under pandemien?

– Nei, du spør feil person. Eg kan vere aleine veldig lenge før eg kjenner på noko einsamheit. Eg likar å treffe andre, men eg har ingen problem med å vere aleine. Det skal vere ein veldig lang pandemi før det blir eit problem. Det som eg tenker er verst, er at eg ikkje kan planlegge noko.

Vi må setje eit større fokus på noko så grunnleggjande som utdanning, forskning og formidling

Markus Degerman, rektor ved Khio

Saknar studietida

Markus Degerman kjem frå Stockholm og er kunstnar med bakgrunn frå både visuell kunst og arkitektur. Den sverigefinske mannen har vore både kurator og utstillar og har bakgrunn frå design, teori og undervisning.

– Eg studerte på 90-tallet og syns det var kjempekjekt å vere student. Eg hugsar at grunnskulen

Markus sine favorittar

+ Farge: Grøn, fordi alle andre brukar å velje blå

+ Mat: Fisk

+ Stad: I Stockholm fins eit naturområde som heiter Naturreservatet

+ Serie: Rådebank

var ein aukande grad av smerte å kome gjennom, som eg var glad var over, seier Degerman og legg til:

– Å få treffe likesinna, styre min eigen kvardag, bestemme sjølv kva eg ville gjere og ikkje gjere, det passa meg bra, seier han.

Han er utdanna ved Kungliga Konsthögskolan i Stockholm og Konsthögskolan i Umeå.

– I ein kunstnarisk prosess kjem halvparten av det du lærer, frå å utvikle deg i lag med dei du studerer med. Å prate om kunst med studiekamerater og vere ein del av eit slikt miljø, det sakna eg, seier han.

– Er eit slikt studiemiljø viktig?

– Ja, det trur eg absolutt. Du utviklar deg i samspel med andre. Du må få ein moglegheit til å prøve ut ideane og tankane med nokre andre. Eit godt utdanningsmiljø kan tilby til dette.

Reagerer på manglende informasjon om UiO-stenging

– Vi skulle involvert studentene, innrømmer UiO-rektoren.

UiO-nedstenging

tekst Endre Ugelstad Aas

– UiO oppga ikke noen årsak for stengingen i infoen som ble sendt ut. Det er respektløst overfor studenter og ansatte, sier leder i Studentparlamentet ved UiO Runa Fiske til Universitas.

Mandag ettermiddag ble det som følge av høyt smittetrykk innført skjerpede koronatiltak i hovedstaden. Samtidig innførte regjeringen strengere tiltak for alle kommuner i Viken, og det ble blant annet ble vedtatt å stenge alle universiteter og høyskoler i fylket. Senere mandag kveld valgte UiO også å stenge campus for studentene. I en e-post til studentene skrev UiO-rector Svein Stølen:

«Smittesituasjonen er nå så alvorlig i Oslo og Viken at vi dessverre må stenge lesesaler, biblioteker og bygninger for studenter fra klokka 12.00 tirsdag 16. mars.»

Nå reagerer parlamentslederen på måten beslutningen ble kommunisert på fra UiO-ledelsen.

– Hvis de hadde forklart dette på en ordentlig måte, er jeg sik-

ker på at studentene skjønner hvorfor det var nødvendig å stenge, sier hun.

Flere studenter har reagert på at UiO stenger campus. Onsdag ettermiddag har 813 personer skrevet under på oppropet «Åpne lesesalene. Nå.». Samtidig har flere utdanningsinstitusjoner i Oslo åpne lesesaler, blant annet Oslomet, Høyskolen Kristiania og Handelshøyskolen BI.

Studentene skal få mulighet til å bli hørt i alle saker som angår dem

Runa Fiske, leder i Studentparlamentet ved UiO

Fiske understreker at hun har forståelse for at det er nødvendig å stenge campus, men stiller seg kritisk til at beslutningen ikke ble drøftet med studentene.

– Når man er nødt til å ta slike beslutninger, er det viktig å forklare hvorfor det er nødvendig,

og gi folk tid til å omstille seg. Det har man ikke fått, og studentene har ikke vært involvert i beslutningen, sier hun og legger til:

– Vi er ett år inn i pandemien, det er ingen grunn til å ikke kommunisere dette på en bedre måte.

Har snakket med rektor

Fiske sier at hun like etter var i dialog med rektoren. Da fikk hun en beklagelse for begrenset informasjon om bakgrunnen for stengingen i den opprinnelige e-posten som ble sendt ut studentene. Det samme bekrefter UiO-rektoren i en e-post til Universitas.

– Vi skulle involvert studentene i tiden mellom og etter mandagens to pressekonferanser. Det har jeg beklaget i en telefon til Runa Fiske. Vi har siden holdt god kontakt, blant annet gjennom to telefoner sent i går kveld (mandag), skriver han.

– *Handlet UiO for raskt?*
– Det er vanskelig å si. De sitter med mange hensyn de skal vurdere opp mot hverandre. Men jeg synes studentene skal få mulighet til å bli hørt i alle saker som angår dem, svarer Fiske.

Hun understreker samtidig at smittesituasjonen er en annen nå enn den var for en drøy måned siden, da lesesalene holdt stengt

ARKIVFOTO: GIULIA TROISI

mens biblioteker og kafeer ellers i byen holdt åpent.

Fiske forteller videre at de har mottatt innspill fra listelederne og andre studenttillitsvalgte ved UiO om hvordan man kan finne løsninger som kan tilrettelegge for studentene utover våren.

– Det vil vi ta med videre til ledelsen, sier hun.

Vurderer fortløpende

Til Universitas skriver Stølen at de har vurdert ulike alternativer, men at de valgte å stenge samtidig som tilgangen til lokaler for studenter som må ha ferdighetstrening eller utføre forsøk på laboratorier, opprettholdes for å ivareta studieprogresjonen. Dette vil skje innenfor

rammene av smittevernsrestriksjonene. I tillegg legger Universitetsbiblioteket opp for en henteordning for bøker.

– Vi vurderer situasjonen fortløpende, og det er det er tema i min dialog med Runa Fiske, som har gitt oss mange og gode innspill og tydelige tilbakemeldinger, avslutter han.

Les en lengre versjon av denne saken på universitas.no

universitas@universitas.no

Designbyrå fikk 1,6 millioner kroner for å lage UiOs nye nettside

Universitetet er selv fornøyd med nettsiden, mens det kan virke som at studentene har delte meninger.

– Ser uferdig ut, sier student.

Estetikk

tekst Elisabeth Berg Ødegaard
foto Frida Roland

Den nye nettsiden til Universitetet i Oslo (UiO) har blitt møtt med blandede reaksjoner blant studentmassen. Flere har blant annet ytret sterke meninger på appen Jodel. «Håper søkertallene til UiO går ned, og vi kan skylde på reva design», har en bruker skrevet. På den andre siden er det noen som skriver: «Upopulær mening: den nye nettsiden ser smashing ut», hvorpå det oppstår diskusjon i kommentarfeltet.

Universitas har bedt om innsyn i nettsidens kostnader. Designbyrået Bleed har fått 1,6 millioner kroner for arbeidet med siden, mens det har gått ytterligere 900.000 kroner til utvikling og arbeid med brukeropplevelse.

I tillegg er det gått om lag ett årsverk over to år fra nettgruppen i Avdelingen for kommunikasjon og samfunnskontakt samt bidrag fra nettreddaktører ved enhetene. UiO har jobbet med det nye digitale designet siden våren 2020.

UiO svarer på kritikken

– Det er mange som har et sterkt forhold til Universitetet i Oslo, og det er vi veldig glad for, sier UiOs kommunikasjonsdirektør Berit Kolberg Rossiné i respons på de negative reaksjonene.

Hun understreker at det er naturlig at det kommer reaksjoner på en slik endring, hvor noen vil være

misfornøyd, mens andre vil like det godt.

Rossiné påpeker at de selv er veldig fornøyd med resultatet, og at de jobber videre med å gjøre den enda bedre basert på tilbakemeldinger.

– *Kan dere begrunne mangelen av farger på siden?*

– Det er mange muligheter for å bruke farger i det nye designet, og enhetene har ønsket å kunne uttrykke seg med flere elementer enn i det forrige designet, forteller Rossiné.

– Det vil nok også bli brukt flere farger etter hvert som alle som publiserer, blir kjent med den nye siden, legger hun til.

På spørsmål om det var designbyrået Bleed som stod for den minimalistiske stilen, eller om stilen var et ønske fra UiO sier Rossiné at det var et samarbeid mellom Bleed og UiO.

Hvorfor ønsket UiO endring?

– Bakgrunnen for det nye digitale designet er et ønske om at det skal fungere godt i digitale flater, at det gir enhetene større fleksibilitet, og at siden skal være helhetlig, opplyser Rossiné.

Hun påpeker at det har skjedd mye med digitale flater siden UiO sist fikk nytt design, eksempelvis ved at man har fått mindre skjermer med bedre oppløsning.

– På den nye nettsiden skal studenter og ansatte kunne finne det de trenger raskt, uavhengig av om de bruker mobil, nettbrett eller pc, poengterer hun.

3 på Blindern

Gunnar Bugge Helle (25), studenter sosiologi

– *Hva synes du om nettsiden?*

– Jeg synes det ser ut som de prøver å få sånn moderne snitt, men så ser den ut som en uferdig side. Samtidig synes jeg den forrige siden var veldig dårlig også, den var i hvert fall veldig vanskelig å finne frem på den.

– *Bedre eller dårligere enn den gamle?*

Henrik Theo Høyum-Thomassen (26), studenter estetiske studier

– *Hva synes du om nettsiden?*

– Den er estetisk pen. Kanskje litt lukket, men fortsatt spennende.

– *Bedre eller dårligere enn den gamle?*

– Jeg vil si den er bedre. Den virker litt mindre som en kommunal nettside, dette er et gammelt universitet og den gjenspeiler litt

Maria Igland (22), studenter psykologi profesjon

– *Hva synes du om nettsiden?*

– Jeg synes nok den gamle var lettere å forholde seg til, jeg føler det er veldig stor avstand mellom søkefunksjonen og der det står «Universitetet i Oslo». Den ser litt mangelfull ut rent grafisk sett, men jeg er veldig for den nye fonten.

– *Bedre eller dårligere enn den gamle?*

– Jeg synes det er vanskelig å ta stilling til nå, jeg gleder meg til å se når den er helt ferdig, for da kan jeg komme med masse meninger om dette. Hvis den er ferdig, synes

– På den gamle var det veldig vanskelig å finne frem, til og med når man skulle bestille plass under korona, fy faen så lang tid det tok før jeg klarte å navigere meg frem dit.

– *Designbyrået har fått 1,6 millioner kroner for å lage den, hva tenker du om det?*

– Altså, jeg er jo ikke overrasket! Neida, men jeg synes man kunne forventet mye mer med utgangspunkt i de summene der.

mer bredden som er her på universitetet.

– *Designbyrået har fått 1,6 millioner kroner for å lage den, hva tenker du om det?*

– Det høres jo mye ut når man sier 1,6 millioner. Men jeg tenker det er verdt det, det er jo enormt mange studieretninger. Nettsiden skal jo inneholde alle de emnesidene og hele den pakken der, så at de har fått det, tenker jeg er greit.

jeg de skal lage litt mindre rom mellom søkefunksjonen og universitetslogoen.

– *Designbyrået har fått 1,6 millioner kroner for å lage den, hva tenker du om det?*

– Da tenker jeg man prioriterer feil. Ikke for å være den personen som sier «vi er i en pandemi», men vi er i en pandemi. Selv om jeg er for at folk som driver med grafisk design, skal få betalt, så tenker jeg at det er penger man kunne brukt på noe annet.

universitas@universitas.no

Søstrene Mari (21) og Helene (23)

Helene er ikke alene: Søstrene Helene (23) og Mari (21) Thorsen er begge studenter og bor sammen med 26 seniorer på eldrehjem. — Jeg tror det har hatt ekstra mye å si det siste året, at vi bor her. Vi er jo aldri alene, sier Helene.

Halvparten av landets studenter har vært ensomme under koronakrisen. Men i et seniorhus på Tåsen bor to studenter som aldri er alene.

Alternative studenthjem

tekst Ine Schwebs
foto Hanne Jones Solfeld

– Vi forsøker å holde mest mulig åpent for de eldres del. Vi prøver å gjøre mest mulig normalt for å hindre at de isolerer seg. Vi har hatt sosial kontakt så langt det er mulig i henhold til gjeldende smitteverntiltak, sier barnehagelærerstudent Mari Thorsen (21).

I august flyttet hun ut av stu-

denthybelen og inn i seniorhuset i Pastor Fangens vei 22. Mellom henne og den eldste beboeren er det 78 år. Vegg i vegg bor også storesøster og tannlegestudent Helene Thorsen (23). Hun har bodd her i tre år allerede og fikk lillesøsteren som nabo da den forrige studenten flyttet ut.

Å tenke smitteverntiltak før fellesskap har blitt en naturlig og gledesløs rutine det siste året. Det er derfor med sunn skepsis at Universitas takker ja til invitasjonen om å trå over

dørterskelen og inn i et hus med beboere der de fleste tilhører risikogruppen. I fellesstua er det nok av stoler og god plass til å holde avstand. På veggen henger et skilt:

«We are not old. We are recycled teenagers.»

Men til tross for ungdommelig optimisme slipper ikke tanken taket: Hva om vi har tatt med oss smitte inn hit?

– Dere er kanskje allerede vaksinert, dere?

– Nei, sier de to søstrene i kor. De lar oss likevel ta av munnbindet når vi setter oss på den andre siden av bordet.

– Men dere får altså lov til å ha besøk?

– Ja, vi kan jo leve sånn som

andre, ha så mange venner på besøk som det er lov til. Men vi

Heldigvis har vi ikke dratt inn noe smitte. Det er jo det verste tenkelige som kunne skjedd

Helene Thorsen, tannlegestudent

prøver jo å ha færrest mulig inn. Bare det å la noen ta på døra,

liksom, det er litt sånn: «Kanskje ikke», sier Helene Thorsen.

– Jeg har ikke hatt noe særlig besøk, det har vel ikke du heller?

Hun nikker i retning lillesøster Mari.

– Nei, jeg husker ikke sist jeg hadde besøk, svarer hun.

Alle beboere må forholde seg til smittevernreglene som gjelder til enhver tid, men ellers kan de ta imot besøk mer eller mindre som normalt.

– De som trenger det mest, har fått besøk av sin nærmeste familie, sier Helene.

Aldri tilbake til hybelen

Da kommer to gode naboer godt med. Mari og Helene får

Bor på eldrehjem – Vi er aldri alene

vi tro de to studentene.

– Det er jo veldig givende for oss også, alt det sosiale, sier Mari.

Helene er enig:

– Har du en dårlig dag, går du opp hit, og så blir du plutselig glad igjen. Det har mye å si.

Da Mari flyttet inn i august, hadde hun bodd et år på en 17 kvadratmeter stor studenthybel med hems. Nå har hun 40 kvadratmeter for seg selv, stort bad og fire etasjer med fellesarealer. Det frister ikke å flytte tilbake til den trange studenthybelen.

– Det var en stor kontrast, dette er mye bedre. Her er det mye mer sosialt, jeg føler meg mindre ensom selv også. Det er ikke bare en fordel for de eldre. Det er veldig koselig, å bare kunne gå opp og snakke med dem. Du kjenner alle naboene dine, og man bygger jo vennskapsrelasjoner her og, sier hun.

Et eksempel på det er 98-åringen Randi, som har lagt sommerplanene sine til Mandal, for å besøke de to søstrene i deres hjemby.

– Du fikk ikke kontakt med de andre på samme måte da du bodde på studenthybel?

Det er ikke bare en fordel for de eldre. Det er veldig koselig, å bare kunne gå opp og snakke med dem

Mari Thorsen, barnehagelærerstudent

– Nei. Det ble liksom til at man kanskje sa hei, og det var det, sier Mari.

Et godt naboskap

Både Helene og Mari tror de har hatt det bedre enn de fleste andre studenter i koronaåret. Rundt halvparten av alle landets studenter sier de var ensomme i 2020, ifølge Studiebarometeret. Fire av fem sier de har savnet det sosiale studiemiljøet.

– Jeg tror det har hatt ekstra mye å si det siste året, at vi bor her. Vi er jo aldri alene, sier Helene.

Mari sier hun har tenkt mye på hvor heldig hun er det siste året.

– Mange sier det også til meg, at de er så glade for at jeg bor her. Så er vi ikke alene. Nå har jeg jo både søster og gode naboer, så da er det alltid noen å gå til, sier hun og ser på søsteren sin med et smil. Helene

Aktiv alderdom: Som en del av medbeboeravtalen arrangerer de to studentene ukentlig aktiviteter for de eldre. Filmvisning og pizza er ofte vinneren, men på huset finnes også utallige brettspill, tombola og et fullt utstyrt trimrom.

smiler tilbake.

Smitteutbrudd og isolasjon

Søstrene forteller likevel om flere inneaktiviteter, møter i mindre grupper og savnet etter å ta med de eldre på aktiviteter utenfor seniorhusets fire vegger. Men våren som er like rundt hjørnet, bærer bud om lysere tider.

– Det gleder vi oss veldig til, da kan alle trekke ut i hagen og kanskje grille litt pølser og spille bocha, sier Helene.

Blant høydepunktene i året som gikk, var shoppingtur på Storo med Steinar som trengte ny garderobe, og sushikveld med Inger som tidligere har bodd i Kina. Men det har ikke bare vært fryd og gammen: Barnehagelærerstudenten Mari jobbet som vikar i Oslos største barnehage, på den gamle Margarinfabrikken i Sagene bydel, da det ble oppdaget et smitteutbrudd i februar.

– Da fikk jeg hetta. Jeg kom på jobb den dagen, og det første jeg fikk vite, var at det hadde vært smitteutbrudd, og at barnehagen kom til å bli stengt. Da var det bare å teste seg så fort som mulig. Jeg skulle egentlig hjulpet til her den dagen, men da isolerte jeg meg nede på hybelen, forteller hun.

Testresultatet kom tilbake som negativt. Og ellers har det ikke vært et eneste utbrudd eller nesten-utbrudd i seniorhuset.

– Heldigvis har vi ikke dratt inn noe smitte. Det er jo det verste tenkelige som kunne ha skjedd. Og vi går hele tiden med tanken i bakhodet – hva hvis det skjer? sier Helene.

Men nå som de eldre etter hvert er vaksinert, kan også søstrene senke skuldrene.

Har vært kreative

Strengt smitteverntiltak har tvunget de ansatte i Pastor Fangens vei til å tenke kreativt. Det forteller seksjonssjef Heidi Karsrud Nordal over telefon et par dager etter at Universitas besøkte seniorhuset. Mange av de eldre beboerne ønsker ikke besøk utenfra, ettersom de tar smittevernet på alvor.

– Mari og Helene har vært en fin erstatning. Noen beboere har hatt mer behov for deres form for sosiale kontakt i en eller annen grad, enten det er over

Når en homogen gruppe bor sammen, blir jo ingen utfordret på å møte fellesskapet

Heidi Karsrud Nordal, seksjonssjef i Lavterskel i Bydel Nordre Aker

telefon eller å møtes fysisk med god avstand. Det er et redusert tilbud, vi har for eksempel ikke hatt de store felles arrangementene som grillfest, julemiddag, sommerfest, høstfest, konserter og så videre, sier Nordal.

Oslo kommune har planer om å utvide prøveprosjektet som startet i seniorhuset på Tåsen. I løpet av 2022 skal flere studenter bosettes på Oppsal sykehjem. Nordal mener ordningen kan være en løsning for å redusere ensomhet blant både eldre og yngre.

– En del av bakgrunnen for

«medbeboere» er at studentene er med på å forebygge ensomhet blant de eldre ved å være samtalepartnere, fremme et godt naboskap og bidra til bomiljøet og møter mellom generasjoner. Slik unngår også studentene ensomhet. Dette går begge veier, sier hun.

Utfordrer SiO til å tenke nytt

I et tidligere intervju med Universitas sa Nordal at ordningen kan være med på å løse boligmangelen blant studenter i Oslo. 2019 slo alle rekorder da over 6000 studenter sto i kø for å få SiO-bolig.

– Tenker du at flere aktører i samfunnet bør tenke nytt rundt løsninger der unge og eldre kan bo sammen?

– Ja, jeg tenker at her kunne mange aktører vært aktive. Obos og USBL, men også SiO kunne ha samarbeidet med en eller flere av de store utbyggerne og lagt til rette for bolandsbyer hvor eldre, unge og enslige møtes naturlig og kan bo sammen, sier Nordal og legger til:

– Da tror jeg vi også unngår en del stigmatisering og oppnår høyere grad av raushet og inkludering fordi man møter personer med ulike utfordringer, bakgrunn og eventuelle funksjonsnedsettelse. Når en homogen gruppe bor sammen, blir jo ingen utfordret på å møte fellesskapet.

universitas@universitas.no

redusert husleie mot å stille opp for de eldre beboerne i seniorhuset på Tåsen. Studentene skal ikke jobbe slik ansatte ved hjemmet gjør, men en del av avtalen er at de arrangerer sosiale sammenkomster som filmkvelder og måltider og tar seg tid til å se og besøke de andre beboerne.

Prosjektet er satt i gang av Oslo kommune og er inspirert av en lignende ordning i Nederland, der studenter og eldre bor sammen og nyter godt av hverandres samvær. Ordningen skal i utgangspunktet bidra til at beboerne får en mer aktiv og sosial alderdom. Men å bo sammen på tvers av generasjoner har flere positive sider, skal

Studentengasjement: Velferdstingets leder Idun Kløvstad sier forslaget om tillitsutvalg ved SiO-boliger har engasjert flere.

ARKIVFOTO: HANNE JONES SOLFJELD

SIO-LEIETAKERE OPPLEVER Å IKKE BLI HØRT

– Nå vil Velferdstinget opprette tillitsutvalg

Velferdstinget i Oslo og Akershus har vedtatt resolusjon om tillitsutvalg i SiOs studentboliger. Ballen er på SiOs banehalvdel, men de forblir tause.

Studentboliger

tekst Julie Axelsen

– Målet er å realisere SiO-beboeres rettigheter til representasjon og påvirkning i tråd med Husleieloven § 6. Vi er nå i dialog med SiO hvor vi etterspør at de tilrettelegger for opprettelse av tillitsutvalg samt iverksettelse av sosiale tiltak.

Det sier leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus Idun Kløvstad. Hun opplyser at bakgrunnen for vedtaket er at studenter opplever for liten beboermedvirkning, og at mange føler at de må gå ut til studentmedia for å bli hørt. Dette synes Kløvstad er en dårlig løsning som hun håper resolusjonen om tillitsutvalg kan bøte på.

Velferdstinget har hentet inspirasjon fra tilsvarende organ Velferdstinget Vest i Bergen. Der har studentsamskipnadens studentboliger hatt tillitsutvalg i en årrekke.

– *Hvordan er Velferdstingets tidligere erfaring med SiO Bolig?*

– Erfaringsmessig er det litt tosidig. For det første opplever vi lite innsyn og plukker ofte opp informasjon via Facebook. Det er få studenter som ikke er del av Velferdstinget som sender beskjed direkte til oss, sier Kløvstad.

Ønsker mer direkte påvirkning

Hun forteller at beboerne i studentboligene har noe representasjon gjennom studentrepresentantene i SiOs hovedstyre. I tillegg møter Velferdstingets arbeidsutvalg studentrepresentantene i forkant av hvert hovedstyremøte i samskipnaden. Likevel ønsker SiO-beboerne mer direkte påvirkning.

– Det er viktig at det skapes et nettverk hvor SiO-beboere kan kommunisere seg imellom for så å ta erfaringer og forslag om forbedring med seg videre til SiO Bolig og oss, understreker Kløvstad.

Hun forteller at det er stort engasjement rundt saken blant studentene.

– *Hva er typisk tematikk dere mottar klager på?*

– Vi får noen klager på felles kjøkkenløsning og renhold, selv om SiO har testet mye uten å finne optimal løsning. Vi har også fått tilbakemeldinger om dårlig internett, som vi har vært i dialog med SiO om.

Kløvstad håper SiO er positive til vedtaket, og at de klarer å finne en løsning som ikke krever en stor økning av husleien.

– De må imidlertid vurdere egen kapasitet, i og med at det er

mange boliger det er snakk om, sier hun.

Det er ikke fastslått hvor mye ordningen vil koste, det kommer an på hvordan SiO velger å svare til vedtaket. I resolusjonen står det at man skal ha ett tillitsutvalg per bolig, og det vil naturligvis koste mer enn ett utvalg for hver studentby. Uansett er Kløvstad og Velferdstinget tydelige på hva hovedmålet er:

– Mer beboermedvirkning. Ballen er nå i SiOs hjørne. De har sagt de skal se nærmere på resolusjonen og mulighetene.

Man skal ikke føle seg som en bifigur i en Kafka-roman når man melder inn mangler

Kaia Andrea Sølverød, initiativtaker

– Man skal oppleve å bli hørt

Det var Kaia Andrea Sølverød som fremmet forslaget under sin tid som representant i Gjestelista. Ønsket om å fremme forslaget om tillitsutvalg for SiO Bolig var et sentralt motiv for at Sølverød ønsket å engasjere seg i studentpolitikken etter å

ha hatt gode erfaringer med ordningen fra da hun bodde i studentbolig i Bergen.

– Tillitsutvalget fungerte som en formell kanal for de som hadde husholdningsproblemer, skademeldinger og lignende. Velferdstinget etterspør en slik påvirkningskanal også i Oslo, sier Sølverød.

– Det handler om at man ikke skal føle seg som en bifigur i en Kafka-roman når man skal melde inn mangler. Essensen er at man skal oppleve å bli hørt og slippe å føle at man slåss mot byråkraitet.

Hun forteller at det sosiale samholdet i studentboligen ble bedre av sosiale tiltak. Da Sølverød selv bodde i en av Bergens studentboliger, arrangerte de en pizzakveld og tre til fire mindre arrangementer i løpet av høstsemesteret, blant annet med temaer som pokerkveld, filmkveld og Halloween.

– Tilbudet trenger ikke å være særlig kostbart. Det handler om å ha tilgjengelighet på fellesrom til aktiviteter og midler til å kjøpe inn litt utstyr og potetgull. Vi gjorde selv en tulleutregning for hvor mye det kom til å koste i Oslo, og kom frem til at utgiftene vil tilsvare at hver student spiser ett pizzastykke i løpet av året. Det er snakk om noen kroner per student, og til gjengjeld ble jeg kjent med naboene mine, sier Sølverød.

Hun tror utfordringene med utvalget kan være å sikre kontinuerlig flyt i tillitsutvalgets oppretthol-

delse når noen flytter, og opplæring når nye rekrutteres.

– Ordningen er ikke perfekt, men den gir en mulighet for beboerne å ha innsyn og påvirkningskraft i samsvar med Husleieloven.

Sølverød sier at målet er at SiO skal fasilitere opprettelsen av tillitsutvalg, mens beboerne selv skal velge ut representanter. Hun omtaler ordningen som en vinn-vinn-situasjon preget av bedre kommunikasjon begge veier, da studentene får en formell kanal inn til SiO samtidig som at SiO kan bruke mindre tid og ressurser på blant annet klagebehandling.

– Ordningen har også potensial til å bedre SiOs omdømme. Og dersom man trives og bor samme sted over lengre tid, utsettes boligene for mindre slitasje og det legges inn større innsats i å rette opp i mangler.

SiO: – For tidlig å svare

Universitas har vært i kontakt med boligdirektør i SiO Gunn Kirsti Løkka:

– Forslaget høres spennende ut, men det er for tidlig å si noe mer på nåværende tidspunkt, skriver hun i en e-post.

Løkka vil ikke kommentere saken ytterligere. Heller ikke Stine Johannessen, konstituert styreleder i SiO, vil kommentere saken ennå utover at forslaget er spennende.

universitas@universitas.no

ODONTOLOGISK FAKULTET VIL PRIORITERES I VAKSINEKØEN:

– Vi skal ikke utdanne B-tannleger

Dekanen vil at studenter og ansatte ved fakultetet skal prioriteres i vaksineøkøen. – Vi risikerer å havne i karantene og tape klinisk trening hver eneste dag, sier studentleder.

Vaksineprioritering

tekst Alvide Overaa og Maria Jostad

– Vi mener at studenter og ansatte ved fakultetet skal tilbys vaksine på lik linje med annet helsepersonell. Dette vil gjøre at det blir enda tryggere for pasientene å komme til oss, og at studentene får utført klinisk ferdighetstrening, sier Tiril Willumsen, dekan ved Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo.

– Målet vårt er at alle studentene skal være fullvaksinert så snart som mulig, senest innen høstsemesteret starter.

Willumsen sendte i starten av februar en forespørsel til Folkehelseinstituttet (FHI) om at odontologiske læresteder bør prioriteres i vaksineprogrammet. Dette gjorde hun sammen med instituttledere fra Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø.

Tannhelsepersonell betraktes som helsepersonell, og det er kommunene som har ansvar for å vaksinere disse gruppene. Henvendelsen til dekanen behandles derfor nå av Oslo kommune.

Vi risikerer å havne i karantene og tape klinisk trening hver eneste dag

Aya Bajalan, leder for Odontologisk studentutvalg

Regnes som nærkontakter

Leder for Odontologisk studentutvalg Aya Bajalan stiller seg bak dekanens forslag til FHI og Oslo kommune.

– Både fordi vi jobber i episeret for smitte, men også fordi vi er avhengig av å være på campus for studieprogresjon. Vi kan ikke digitalisere all undervisning, og dermed er det også avgjørende at vi holder oss friske og unngår karantene, sier hun.

Bajalan forklarer at pasientene som behandles på klinikken,

Sprett sprøyta: Dekan ved Det odontologiske fakultet Tiril Willumsen mener at studenter og ansatte ved fakultetet burde prioriteres i vaksineøkøen. Målet er at studentene skal være fullvaksinert innen høstsemesteret starter.

regnes som nærkontakter.

– Dette betyr at vi risikerer å havne i karantene og tape klinisk trening hver eneste dag, uavhengig av hvilken type behandling vi gjør, og hvilke smittevernuttstyr vi bruker.

Bør være likestilt

Stine Wågås, fungerende avdelingsdirektør i tannhelsetjenesten i Oslo kommune, forteller at pasienter med rett til fri tannbehandling behandles ved fakultetets barneavdeling og de ulike spesialavdelingene.

Dermed bør personell og studenter ved fakultetet være likestilt med tannhelsetjenestens kliniske personell i vaksineprioriteringen, skriver Wågås i en e-post til Universitas.

– Dette er fordi de behandler den offentlige tannhelsetjenes-

tens pasienter.

Hun har vært i kontakt med dekan Willumsen angående vaksineprioriteringen av studenter og ansatte ved Det odontologiske fakultet.

Willumsen forklarer at fakultetet har en god dialog med Oslo kommune, og har tro på at de vil gjøre omprioriteringer. Hun påpeker at hun har forståelse for at det er en krevende oppgave å avgjøre hvem som skal være først og sist i vaksineøkøen.

Det er foreløpig ikke fastsatt tidspunkt for eventuell vaksinerings av studenter og ansatte ved Det odontologiske fakultet.

– Dekanens mål er at studentene ved fakultetet skal være fullvaksinert innen høstsemesteret. Er det realistisk?

– Som vi alle er kjent med, har det vært relativt variabelt når

vaksiner ankommer landet, og antall doser. Dette innebærer at kommunen ikke kan ha en fastlagt tidsplan for dette. Vi vil ha dialog med fakultetet om dette, svarer Wågås.

Målet vårt er at alle studentene skal være fullvaksinert så snart som mulig

Tiril Willumsen, dekan ved Det odontologiske fakultet

Utvidet eksternpraksis

I forespørselen til FHI ble bekymringen for avgangskullene fremhevet. Begrunnelsen var

Kriterier for utvelgelse av helsepersonell som prioriteres i vaksineøkøen

- + Helsepersonell som arbeider innen essensielle tjenester, og som er kritisk vanskelige å erstatte.
- + Dette betyr personell som det finnes få av og som har spesialisert kompetanse, og som er vanskelig å skaffe eller erstatte ved omplassering av annet personell, og som fyller viktige funksjoner som ikke kan reduseres uten at det vil ha betydelige konsekvenser for liv og helse.
- + Har direkte pasientkontakt hvor smitte med SARS-CoV-2 fra pasient til ansatte er en risiko.

Kilde: FHI

blant annet manglende klinisk ferdighetstrening som følge av koronapandemien.

– Vi har vært bekymret for avgangskullene og kullene som kommer etter. Det haster litt, men samtidig vil det også ta tid for alle blir fullvaksinerte, mener Willumsen.

Hun forklarer videre at fakultetet har landet på en alternativ løsning for avgangskullet: Tannlegestudenter får utvidet eksternpraksis ute på tannklinikker med 14 dager.

– I tillegg har vi også åpnet for å forlenge semesteret til 25. juni. Dermed er vi innstilt på å bruke mai og juni mer aktivt til klinisk ferdighetstrening dersom det blir behov for det, sier Willumsen.

Ingen B-gjeng

Willumsen sier at de er ganske trygge på at avgangstudentene vil uteksamineres med tilstrekkelig faglig kompetanse, tross redusert klinkkdrift.

– De har for eksempel tid til å bli sterkere teoretisk, noe som er et godt utgangspunkt sammen med de praktiske tiltakene vi har iverksatt.

– Vi skal ikke utdanne noen B-tannleger eller tannpleier på grunn av dette, konstaterer Willumsen.

universitas@universitas.no

Ahmed var med på å velte regimet, 10 år senere ber han folket åpne øye

Ingen politisk frihet: Demonstranter på Frigjøringsplassen i Kairo i februar 2011. FOTO: HOSSAM EL-HAMALAWY

I 2011 demonstrerte hundretusenvise av egyptere og krevde demokrati. Et tiår senere er landet godt på vei motsatt retning.

Egypt

tekst Live Tronstad

– Vi ble fanget på Tahrirplassen, hvor vi var omringet av politi, sier Ahmed.

Han forteller om skjedne dagen 25. januar 2011. Ahmed var 15 år og nettopp ferdig på skolen da han og noen skolekamerater så mennesker løpe mot sentrum i Kairo, hovedstaden i Egypt. De hadde med seg plakater og ropte slagord han aldri hadde hørt før:

«Brød, frihet og sosial rettferdighet», husker han spesielt godt.

– Vi ante ikke hvorfor det skjedde, eller hva de ville. Vi så at politiet jaget dem. Vi begynte å løpe med dem, fordi vi ikke visste bedre. Det var sånn vi havnet på Tahrir.

«Midan al-tahrir» betyr «frigjøringsplassen» på norsk. Plassen ble det sentrale samlingspunktet for demonstrasjonene i Kairo. To uker senere gikk Hosni Mubarak, den egyptiske presidenten og diktatoren gjen-

nom nesten 30 år, av. Folket, med bistand fra militæret, hadde veltet det egyptiske regimet.

– Det egyptiske folket sov før revolusjonen. Vi visste ingenting om politivolden og om hva som skjedde i landet vårt. Med revolusjonen våknet vi, sier Ahmed.

Kritikere av det egyptiske regimet blir i mange tilfeller slått hardt ned på. Universitas har derfor valgt å omtale han ved fornavn.

ne

kontakte familien. Guttegjengene tilbrakte flere timer fanget på Tahrirplassen.

– Vi begynte å forhøre oss med folk om hva dette var, og etter hvert forsto vi det. Vi så hva politiet gjorde med demonstrantene, og den urettferdigheten folk ble utsatt for, fortsetter han.

– Neste dag dro vi til Tahrirplassen bevisste. Vi var med og ropte at folket ønsker regimets fall.

Ahmed og vennene hans deltok på demonstrasjonene i tre dager til, med over 250.000 mennesker. De ble slått knallhardt ned på av politiet. Over 800 mennesker døde, og over 6000 ble skadet.

– Vi så folk som døde. Helt ærlig, så trodde jeg de døde forgyttes. Jeg trodde ingenting kom til å endre seg, minnes han.

Den egyptiske presidentens avgang 11. februar kom derfor overraskende på ham.

– Først var jeg veldig glad, men jeg ble fort bekymret. Jeg tenkte, hvem skal lede oss nå? Etter hvert ble jeg også bekymret for hva som kom til å skje når vi så hva som skjedde i andre arabiske land, sier han.

Han fryktet at krig, konflikt og utenlandsk innblanding også skulle komme til landet.

Det skulle egypterne få slippe. Virkeligheten ble likevel langt fra slik demonstrantene hadde sett for seg.

Langvarig misnøye i befolkningen

– Det har gått forferdelig dårlig med Egypt. Det har blitt et militærregime som er mer diktatorisk enn noen gang, sier Bjørn Olav Utvik, professor i Midtøstenstudier ved Universitetet i Oslo.

For å forstå utviklingen må vi spole tilbake til midten av 1900-tallet. Militærkupp fant sted i flere land i Midtøsten, også i Egypt. Der tok Gamal Abdel Nasser makten i 1952. Han avskaffet monarkiet og britisk innflytelse, med lovord om bedre tider for egyptere.

– I Egypt, og andre land i regionen, var det stort sett stabile, men diktatoriske regimer som regjerte til fordel for seg selv. Det var eliter som ikke var interessert i å dele makten, sier Utvik.

Hosni Mubarak kom til makten i 1981. I nesten 30 år styrte han landet, og tross misnøye gikk det tilsynelatende rolig for seg – helt til januar 2011.

Dersom egyptere hadde hatt tilgang på god utdanning, hadde mye vært annerledes

Ahmed (25), egypter

– Misnøyen i befolkningen var stor. Det var mangel på utvikling, frihet og demokrati, og korrupsjon var utbredt. Muligheten for opprør lå latent, forklarer Utvik.

– Og da det sprakk i Tunisia, tenkte jeg: Nå kan alt skje.

Etter at grønnsakshandleren Mohammed Bouazizi satte fyr på seg selv i sinne over egne erfaringer med politikorrupsjon, tok tuniserne til gatene og krevde presidentens avgang. Da den tunisiske presidenten Ben Ali rømte landet 14. januar, spredte optimismen seg i hele regionen.

I tillegg til euforien i Tunisia og den generelle misnøyen i befolkningen nevner Utvik høye matvarepriser, misnøye blant opposisjonspolitikere og Mubaraks hint om

at sønnen skulle overta presidentskapet som kilder til sinne hos befolkningen.

– Ikke alle hadde en politisk bevissthet knyttet til disse problemene. Men det var universelt å ha en opplevelse av systemet som korrumpert og at myndighetene trakasserte befolkningen. Det førte til store demonstrasjoner og bred støtte fra hele befolkningen, sier Utvik.

– Militæret slapp aldri tak i makten

Umiddelbart etter Mubaraks avgang tok militæret makten i landet. De skulle legge til rette for en ny demokratisk epoke i Egypt.

– Det er lett å glemme at fra og med Mubaraks fall til midten av 2013 er det en fase som er helt unik i Egypts historie. Det eksisterende politisk frihet, og det var et pulserende politisk liv, sier Utvik.

Demokratiske tiltak ble iverksatt. De frieste valgene i Egypts historie ble avholdt, hvor Muhammed Mursi fra Det muslimske brorskapet ble president. Samtidig vokste motsetningene blant politiske grupperinger.

Konfliktene satte de demokratiske prosessene på pause. Med fortsatt treg økonomisk utvikling oppsto igjen uro i befolkningen. 3. juli 2013 kuppet militæret makten fra Egypts første, og eneste, demokratisk valgte president.

– Det er lett å se, nå i ettertid, at militæret aldri helt slapp taket i makten, sier Utvik.

Året etter ble Abdel Fattah al-Sisi, Mursis forsvarsminister og frontfigur i militærkuppet, Egypts president. Valgresultatet, som internasjonalt er antatt å være manipulert, ga al-Sisi 96 prosent av stemmene.

Folk vet ikke hva som skjer i landet vårt. Vi må våkne og åpne øynene våre

Ahmed (25), egypter

I dag er han fremdeles øverste leder for det Utvik beskriver som et verre diktatur enn noen gang.

Ingen politisk frihet

Ahmed lever midt i det.

25-åringen har inntrykk av at flere egyptere støtter al-Sisi og mener han har gjort gode tiltak for landet. Selv mener Ahmed at presidenten burde prioritere annerledes, og at dype sosiale problemer fortsatt er problematiske i det egyptiske samfunnet.

– Han prioriterer veier, broer og infrastruktur. En ny hovedstad skal han også bygge. Det er ikke det folk trenger. Bedre skoler og helsevesen er mye viktigere, sier han.

25-åringen forteller om dårlige forhold ved offentlige skoler og sykehus. Det går ut over vanlige folk, og særlig fattige.

– Jeg tror at dersom egyptere hadde hatt tilgang på god utdanning, hadde mye vært annerledes. Folk vet ikke hva som skjer i landet vårt. Vi må våkne og åpne øynene våre!

Utvik skisserer også en svært dyster politisk skyggeside.

– Alt som ble vunnet av politisk frihet gjennom opprørene i 2011, er forsvunnet. I dag er det snakk om så mange som 60.000 politiske fanger. Det muslimske brorskapet og andre opposisjonelle grupper er blitt forbudt og definert som terrororganisasjoner uten belegg, sier Utvik.

Den politiske friheten skiller tydelig al-Sisis regime fra Mubaraks.

– Mubarak var en diktator som faktisk ga

rom for offentlig debatt. Opposisjonspartier fikk eksistere og kunne vinne noe i valg, selv om de aldri fikk noe makt, sier han og legger til:

– Mubarak tillot visse politiske åpninger, som har vært helt uaktuelt for al-Sisi.

Nye opprør kan komme

Utvik tror ikke al-Sisi vil sitte like lenge ved makten som Mubarak.

– De motsetningene som førte til opprørene i 2011, har ikke blitt borte. Korrupsjon og økonomiske problemer er fortsatt realiteten for et flertall av befolkningen, sier Utvik.

Han tror problemene før eller siden vil komme til overflaten.

– Den eneste måten al-Sisi holder hele situasjonen på plass på, er ved å påføre befolkningen en ekstrem undertrykkelse. Selv om han har lagt tungt lokk på kreftene som ønsker endring, er det bare snakk om et tids-spørsmål, sett fra mitt perspektiv som historiker. Det gjærer i hele regionen nå, sier han.

Han sier han er pessimist på kort sikt, men optimist på lang sikt.

Alt som ble vunnet av politisk frihet gjennom opprørene i 2011, er forsvunnet

Bjørn Olav Utvik, professor i Midtøstenstudier ved UiO

– Jeg er likevel ingen roserød optimist. Det tar mange år å stable et stabilt demokrati på beina. Vi må fortsatt regne med turbulens, sier han.

Store klaseskiller

Ahmed er pessimist. Han ser ingen måter Egypt kan forandre seg i nærmeste fremtid.

– Det er kun to måter man kan leve lykkelig i Egypt på nå. Enten må du ha mye penger – da vil du leve dine beste dager i Egypt, med gode skoler, sykehus og råd til å bo i trygge og gode områder. Hvis ikke du har mye penger, så må du bare håpe at samfunnet forandrer seg, sier han.

Han mener de store klaseskillene er Egypts største problem. Han forteller om korrupsjon og hvordan forbindelser i arbeidslivet går utover mange unge.

– Jeg har en god utdanning fra universitetet, og jeg fikk veldig gode karakterer. Likevel har jeg venner som har mer «wasta» enn meg, som fikk jobbene jeg hadde fortjent. Det var deprimerende.

«Wasta» er et arabisk ord, som kan forstås som «nepotisme». Mennesker med wasta har gode forbindelser og kontakter og kan skaffe seg gode basert på dette, fremfor andre kvalifikasjoner. Ahmed håper en omstrukturering av samfunnet vil redusere fattigdommen og føre til en større middelklasse.

Først ønsker han å flytte til utlandet for en periode. Han er ikke sikker på hvor han vil, eller hvor lenge.

– Det avhenger av hvor mye penger jeg kan tjene. Dersom jeg får nok penger til at jeg kan dra tilbake til Egypt og leve et godt liv, vil jeg komme tilbake. Jeg må fokusere på meg selv og mitt eget liv, forteller han, og avslutter:

– Jeg kan ikke gjøre noen ting for å endre noe nå. Jeg kan bare håpe at det skal bli bedre, og at jeg kan være med på å oppleve at landet forandrer seg en dag.

PANDEMI – SELVDISCIPLIN

1–0

ESSAY

tekst: Anna Serafima Svendsen Kvam

Unntakstilstanden avslører at forutsetningene for å opprettholde god selvdisciplin er skjevfordelte.

Da et mutantvirus på ville veier sørget for stengte lese-saler, nådde selvdisciplinen min et bunnivå siden 12. mars 2020. Med innleveringsfrist på masteroppgaven fire milelange måneder unna, og stadig færre arbeids-avtaler til å hale meg ut av senga, steg panikken i et tempo tilsvarende farten jeg skrollet nettavisene med. Et hav av tid, rullet ut som en rød løper, lå foran meg hver bidige morgen. Men, i stedet for å suse gjennom alle planlagte gjøremål endte jeg den forsøksvis målrettede ferden med utallige avstikkere i retning Netflix og VGs koronastatis-tikk.

Ironien var komplett da jeg reinstallerte Twitter-appen for tredje gang på en uke og fikk BI-professor Anne Britt Grans syrlige dom slengt i fjeset: «Det jeg lurar på, er hvorfor ikke studentene brukte korona-isolasjonen i 2020 til å lese pensum. Aldri har de hatt mer alenetid [...]», slo hun fast. Selv freste jeg over tanken på at hun sikkert tvitret sittende i en ergonomisk stol, på en skjerm tilpasset øyehøyde. Etter hvert slo det meg imidlertid at Gran og jeg hadde vendt oppmerksomheten mot samme problem: Evnen til selvdisciplin hadde tilsynelatende tatt kvelden idet viruset banket på døra.

Det ferske studiebarometeret bekreftet at jeg ikke var alene med mine kvaler: Hele to av tre studenter oppgir å slite med å strukturere hverdagen under koronakrisen. Men kan jeg gi pandemien skylda for at antallet daglige opplæsinger av telefonen er tre ganger større enn før unntakstilstanden inntraff? Etter å ha stirret kalenderen i hvit-øyet i ukevis bestemte jeg meg for å friske opp kunnskapen om selvdisciplin som fenomen, og ble minnet om at forutsetningene for å kunne pleie den er skjevfordelte.

I Operasjon sjeldisciplin sammenfatter journalist og forfatter Agnes Ravatn en stor mengde forskning og litteratur om impuls kontroll og prokrastinering, også kjent som kronisk utsettelsesatferd. Foruten å gi forbillidlig konkrete tips diskuterer hun også mulige årsaker til at noen blir verdensmestere i strukturert arbeid mens andre sakker akterut nærmest før notatblokka er plassert på skrivebordet. Både oppvekstvilkår og materielt velstandsnivå kan visst bidra til å virke inn på vår evne til prioritere langsiktige goder – som solide eksamensresultater, for eksempel –

framfor kortsiktig belønning.

Et grunnleggende poeng i boka er dessuten hvordan hjernen blir sliten av å ta aktive valg. For hver gang vi har brukt hjernekapasitet på valget om *ikke* å skrolle, er vi mindre motstandsdyktige i møte med neste blinkende pushvarsel. Innsikten kan illustrere hvordan selvdisciplinen ble rammet idet vi ble beordret hjem: Bortfallet av fysiske rutiner og rammer krever at vi velger, time for time, hvordan tiden skal brukes. Studenthverdagen var for så vidt allerede i utgangspunktet preget av løse rammer og et fåtall obligatoriske aktiviteter. Likevel blir jeg slått i bakken ved tanken på hvor mange valg jeg slapp å ta, i en svunnen tid hvor sosial omgang ikke var regulert ned på antall- og millimeternivå.

Ta fredagspilsen, eller morgenkaffe med kollokviegruppa, faste og ukentlige punkter på programmet jeg ikke brukte tid på å velge og som samtidig motiverte til effektivt arbeid på forhånd. Ved å eliminere slike avtaler fra kalenderen har koronakrisen gitt meg et hav av tid, men også et krav om at jeg alltid må beslutte på egen hånd hvordan den skal fylles. Aldri har jeg kjent meg som et lettere bytte i møte med teknogigantenes forsøk på å stjele oppmerksomheten min.

Ravatn skriver også om hvordan fattigdom kan virke inn på evnen til selvregulering. Med stram økonomi er det en rekke små og store aktive beslutninger som må treffes for å få hverdagens mest grunnleggende puslespill til å gå opp. Dette belyser hvordan tap av deltidsjobb og dermed mer studietid ironisk nok kan svekke evnen til effektivt arbeid.

Både pengemangel og bortfall av rutiner kan tære på evnen til å strukturere arbeidsdagen.

Flere av de praktiske rådene som gis i *Operasjon sjøldisiplin* beror dessuten på muligheten til å skape fysisk distanse mellom seg selv og distraksjonene. Det kan dreie seg om å legge mobilen i et annet rom eller å skape et fysisk arbeidsmiljø med færrest mulige fristelser. Slike råd er åpenbart enklere å følge i en stor villa enn på en liten hybel som også skal romme fritid og søvn. Behovet for å dykke ned i smarttelefonens uendelige digitale rom kan også bli større når den fysiske boltreplassen innskrenkes dramatisk, slik tilfelle er for brorparten av Oslos studenter. I så måte blir det dobbelt så vanskelig å holde oppmerksomheten unna skjermens distraksjoner.

Skjevfordelingen av materielle goder, på tvers av studentene og professorstanden for eksempel, handler altså ikke bare om ulik tilgang på fysiske arbeidsfasiliteter. Størrelsen og innretningen på rommene vi disponerer, er også med på å bestemme hvor godt rustet vi er til å pleie selvdisiplinen. Også studentene imellom er forskjellene store. De som kan emigrere hjem til romslige hus og et foreldrepars rutinefellesskap, har lettere for å følge Ravatns gode råd enn de som er prisgitt arbeidsforholdene på ti kvadratmeter mellom fire lettvegger.

Idet denne teksten ferdigstilles, er lesesalene åpnet igjen. Det er en ren velsignelse å skrive uten at blikket og hjernen beveger seg forrædersk i retning kjøleskapet eller sofaen. Men telefonen er med meg inn på skrivepulten og glimter til med et ertelystent øye langt oftere enn det som godt er. Forhåpentligvis er pandemiens klamme hånd snart historie, men vil oppmerksomheten vår forbli fanget i smarttelefonenes jerngrep?

Møtet med unntakstilstanden og selvhjelpslitteraturen har lært meg mye om egne arbeidsvaner, men også gjort meg mer bekymret. En hel generasjon unge voksne risikerer å være dårligere økonomisk stilt enn før koronakrisa. Samtidig skaper teknologien stadig flere kortsiktige fristelser, og nyere forskning tyder på at evnen til selvregulering kan være et vel så viktig kriterium som intelligens for å lykkes i læringsarbeid. Er vi på vei i retning nye klasseskiller hvor noen kommer systematisk dårligere ut enn andre i oppmerksomhetsspillet? Dagens studenter har ikke bare dårlige forutsetninger for å skape distraksjonsfrie arbeidsrom. Vi har også vokst opp i en tid hvor identitetsdannelse og sosiale relasjoner formes i et digitalt miljø, som tross i alle forstyrrelsene er vanskelig å velge helt vekk.

Pandemiens angrep på selvdisiplinen kan imidlertid bli en vekker. I jakten på bedre impulskontroll er ikke ensom selvpisking veien til målet. Vi har kanskje aldri kjent oss mer isolert og ensomme. Nettopp derfor blir det viktig å huske at all den tid forutsetningene for å skjerpe selvdisiplineringen er ujevnt fordelt, så hviler ikke løsningen på enkeltindividet alene.

magasin@universitas.no

ILLUSTRASJON: ODIN DRØNEN

KULTUR

kulturredaktør: **Fride Selnes Jensen**
fride.jensen@gmail.com 986 44 292Tre veier til
forfatterdrømmen

Unge undomsskildrere: Både Ebba Schjølberg Eiring (26) og Sunniva M. Roligheten (20) skriver om oppveksterfaringer i sine debutromaner. Mens Rolighetens roman har form som en skolelektse, følger Eiring en ung jente på utveksling i USA.

Fant poesien: For diktsamlingen *Jeg vil våkne til verden* ble Karoline Brændjord belønnet med kritikerprisen for 2020. Men det var først i voksen alder at hun oppdaget lyrikken.

Det er mange veier til Rom, og nesten like mange til forfatteryrket. Men hva skal egentlig til for å slå igjennom? Tre unge forfattere forteller om sin reise fra skrivebordet til debutboken.

Koronadebutantene

tekst Endre Ugelstad Aas og Ingeborg Albert Rikheim
foto Isabel Svendsen Berge

Bokeventyret til Sunniva M. Roligheten startet allerede som 16-åring da hun vant Ambjørnsenprisen i Larvik. Som prisvinner ble hun blant annet belønnet med e-postadressen til forfatteren Ingvar Ambjørnsen og sto dermed fritt til å be om skriveråd fra forfatteren. Det fikk hun, og nå, fem år senere, debuterer tyveåringen med romanen *Når alt er av papir*.

– Jeg har drømt om det å bli forfatter siden jeg var ganske liten, men det er jo også veldig skummelt å si høyt, så jeg har vel aldri innrømmet det for meg selv, forteller den unge debutanten.

Etter at Roligheten gikk ut av videregående for to år si-

den, har hun jobbet med Operasjon dagsverk på fulltid. Fra våren 2020 ledet hun hovedkomiteen, og utover høsten tok hun samtidig sine ti første – og hittil eneste – studiepoeng på høyere utdanning.

Likevel har hun også funnet tid til å skrive en roman.

– Jeg tror ikke det ville gått uten korona. Det har vært så begrenset hva man kan finne på, at det ikke har vært noen distraksjoner fra å skrive, forteller hun.

En fot inn i miljøet

Ingvar Ambjørnsen anbefalte tenåreren å lese og skrive mer. Det gjorde hun. Han tipset henne også om å ta kontakt med sin nåværende forlegger i Cappelen Damm, for å få sende inn bidrag til antologien *Signaler*, som er forlagets årlige debutantologi der ferske skrivetalenter får muligheten til å se sine tekster på trykk side om side med etablerte forfattere. Med Rolighetens bidrag til antologien i 2017 ble spirene sådd til romanen hun *snart* kan holde i hendene.

– Jeg føler jo at jeg har hatt litt flaks, sier Roligheten og ler.

Men det skal også en god del talent til for å debutere før man har fylt 21 år. Og hun forteller at oppfølgingen etter at hun vant Ambjørnsenprisen, har vært essensiell.

– At jeg fikk den prisen og anerkjennelsen som såpass ung, var veldig motiverende og ga meg en tillit til at det jeg driver med, ikke bare er surr, legger hun til.

Bidraget til *Signaler* het «Biologi-lekse» og var bygget opp som et notat. Boken hun nå gir ut, *Når alt er av papir*, er bygd opp på samme måte. Å åpne boken er som å gå tilbake til videregående og leksene sine, mener Roligheten.

Ifølge henne selv handler debuten om et søskenforhold, om minner, om behovet man har for å finne ut hvem man er, og om hvordan virkeligheten fungerer som ung. Vi følger oppveksten til et søskenpar, og gjennom deres fire øyne får vi et innblikk i hvordan

minner preger synet på verden senere i livet.

– Man får så mye input gjennom oppveksten og tillegger minner en etos, men mye av det man husker, er jo ikke sant, sier Roligheten.

Man får så mye input gjennom oppveksten og tillegger minner en etos, men mye av det man husker, er jo ikke sant

Sunniva M. Roligheten, forfatter

Krevende arbeid

I slutten av februar fortalte flere norske forleggere Klassekampen om en stor økning i innsendte bokmanus under coronåret 2020. Hos Rolighetens forlag, Cappelen Damm, lå økningen på omtrent 40 prosent, ifølge redaksjonssjef for norsk skjønnlitteratur John Erik Riley. Han peker blant annet på et større refleksjonbehov i befolkningen og at mange har blitt permitterte, som årsaker til den voldsomme økningen.

Hvor stor andel av manusene som kom fra en debutants penn, har ikke Riley oversikt over. Men selv om den vanlige debutalderen for forfattere fortsatt ligger på rundt tretti, ser han likevel tegn til at det er flere unge som får forfatterdrømmen oppfylt.

– Dette går nok litt i bølger, og vi har ikke gjort noe anslag på alderen blant våre debutanter. Men vi har selvsagt også noen som er veldig unge, og mange av dem kommer nå det neste året. Så det kan godt være at det er i ferd med å skje noe, sier han.

Riley er heller ikke fremmed for at vi i tiden fremover vil høre mye fra den såkalte koronagenerasjonen og hvilke tanker de gjør seg om å ha levd i en krisetid.

– Jeg tror vi vil se en del refleksjoner om hva det vil si å være en del av et samfunn, om hvordan det er å være ung, og kanskje student, i en slik situasjon.

– Kan du si litt om prosessen fra antatt manus til ferdig bok?

– Først og fremst er det viktig å si at det alltid ligger mye mer arbeid bak en bokutgivelse enn det folk kanskje tror, svarer Riley, men presiserer at dette ikke gjelder bare for debutanter.

– Snarere er det gjerne slik at debutantene har et tydelig og klart prosjekt, og ofte kan det være vanskeligere å skrive den andre eller tredje boken, sier Riley og legger til:

– Men fasit er at det ligger mye arbeid bak. Det kan handle om dramaturgien i teksten, rekkefølgen på kapitler og andre ting som utenforstående kanskje ikke tenker så mye over.

Da veilederen ble redaktør

26 år gamle Ebba Schjølberg Eiring debuterte i februar i år med romanen *Alt er OK*, utgitt på Flamme Forlag. Boken følger en jente som drar på utveksling til USA, og bygger på mange måter på Schjølbergs egen videregåendeutveksling til Oklahoma.

– Det er så som skjer mye i den alderen. Man utvikler seg mye, og det liker jeg å skrive om, forteller Eiring.

– Den «coming of age»-tematikken er så spennende og akkurat hva jeg likte å lese om som yngre.

Eiring forteller at hun startet på arbeidet med debutromanen for nøyaktig et år siden. Boken sprang ut av en bacheloroppgave på tekst- og skribent-studiet på Westerdals, og skriveprosessen skjøt for alvor fart i de dagene da hele Norge stengte ned.

– De tre første dagene skrev jeg faktisk en tredjedel av boken, sier hun.

Dagen etter at hun fikk tilbakemelding på bacheloroppgaven, ringte telefonen. Det var Eirings veileder som spurte om hun ville skrive ut prosjektet til en roman for Flamme forlag, der han selv er redaktør. Slik ble veilederen forlegger, og den nyutdannede forfatteren satt med arbeidskontrakt, utgivelse i horisonten og ikke minst: en fot innenfor.

26-åringen har riktignok hatt en litt lengre vei inn til signert bokkontrakt enn Roligheten. Før tekststudiene på Westerdals studerte hun utviklingsstudier og sosiologi, og hun har også erfaring som journalist i Universitas. Men Eiring er

glad for at hun kunne nyte erfaringene med det å være student før hun tok fatt på skrivingen.

– Noen er jo klare for å gi ut bok når de er 19 eller 20, men jeg hadde nok ikke vært klar for det som 20-åring. Jeg tror man må ha noe interessant å si om verden som forfatter, og det hadde ikke jeg da, sier hun og ler.

Unge inntrykk

De kulturelle forskjellene i det vidstrakte USA gjorde et sterkt inntrykk på Eiring, og erfaringene fra møtet med en sterkt religiøs familie i Oklahoma danner et viktig bakteppe for *Alt er OK*.

– Etter du var har vært på utveksling, spør jo folk om hvordan du har hatt det, men det kan man umulig sammenfatte i én setning. Så dette er en skildring av hvordan det kan oppleves å flytte til en annen kultur og finne seg til rette i et fremmed miljø der man merker at man ikke hører hjemme, sier Eiring.

I romanen kastes hovedkarakteren, som er liberal og ateist, inn i et strengt religiøst miljø der synet på homofili, rasisme, Gud og religion er annerledes enn hva hun er vant med hjemmefra.

– Mange av disse observasjonene har jeg ikke klart å reflektere over før nå, i årene etter, forteller Eiring.

Selv om hun i sin roman skildrer livet til en jente i slutten av tenårene, mener hun erfaringene fra begynnelsen av 20-årene er vel så viktige for hvordan du formes som menneske.

– Mange flytter jo ikke ut før uti tyveårene og har den første «hjemmefra-følelsen» da. Kanskje derfor vil flere eldre også kunne kjenne seg igjen i historien, tror hun.

Velkjent tematikk

Marta Norheim er litteraturkritiker i NRK og har fulgt den norske bokbransjen gjennom mange tiår som kulturjournalist i kanalen. Hun peker på at det tidligere har vært vanlig å begynne sitt forfatterskap med nettopp en oppvekstskildring, men at det med tiden har kommet andre tematikker inn i bildet blant debutantene. Slik sett beveger både Roligheten og Eiring seg noe mot strømmen.

– Som kritiker ser jeg ikke noe i veien for at det legges mindre vekt på barndommen, uten at det er ment å være noen polemikk fra min side. Jeg tenker heller det er fint med en stor variasjon innenfor det som produseres, sier hun og legger til:

– Det er ofte mer krevende å gå løs på et mye omskrevet tema, men det er slett ikke umulig å få det til.

Norheim ser også en tendens til at flere kvinnelige debutanter har trengt gjennom det trange forfatterfølget de

Det ligger alltid mye mer arbeid bak en bokutgivelse enn det folk kanskje tror

John Erik Riley, redaksjonssjef for norsk skjønnlitteratur i Cappelen Damm

Ungdomstalent: Sunniva M. Roligheten debuterte allerede som 17-åring med et bidrag i Cappelen Damms debutantologi *Signaler*. Nå, fire år senere, har «biologi-leksen» hun sendte inn til samlingen, blitt utvidet til ungdomsromanen *Når alt er av papir*.

Fra bacheloroppgave til bokdebut: Like etter at Ebba Scjhøberg Eiring hadde levert sin bacheloroppgave på tekst- og skribent-studiet på Westerdals, ringte telefonen fra Flamme forlag. Et år senere er bokdrømmen blitt virkelig.

siste årene.

– Men litterære tendenser er litt som en forkjølelse: Det går gjerne en stund før du merker at du har den. Mitt inntrykk er at dette er noe som har pågått i noen år nå, sier hun.

Ut av akademia og inn i poesien

Karoline Brændjord debuterte i oktober i fjor med diktsamlingen *Jeg vil våkne til verden*, en diktsamling som kretser rundt en mors selvmord, en datters sorg og et forsøk på å forson seg med tapet. For sine dikt ble Brændjord belønnet med kritikerprisen for 2020, og hun er i disse dager nominert til Tarjei Vesaas' debutantpris. At hun på et tidspunkt skulle ende opp som poet, var likevel svært tilfeldig.

– Jeg synes lyrikk har vært så internt og noe jeg ikke helt forsto, jeg tenkte egentlig at jeg skulle jobbe i en idealistisk organisasjon, forteller Brændjord.

Brændjords studerte sosialantropologi ved UiO og trodde at akademia var det rette for henne. Da hun startet på det siste året av bacheloren, begynte imidlertid skrivegledden for lyrikk, og hun søkte seg til skrivekunstakademiet i Bergen.

– Jeg søkte fordi jeg ville se om jeg var god nok, og hadde vel ingen reelle planer om å begynne.

Da hun kom inn, sto hun plutselig overfor to valg: reise til Romania for å skrive master om jødisk kulturarv, eller reise til Bergen for å gå på skrivekunstakademiet.

– Jeg var ikke helt klar for å flytte til Romania og lære meg rumensk, så det føltes litt tryggere å flytte til Bergen, sier Brændjord lattermildt.

Skrivekunstakademiet i Bergen blir regnet som landets kanskje viktigste forfatterhøyskole. Blant høyskolens tidligere studenter finner vi navn som Agnes Ravatn, Olaug Nilssen og Karl Ove Knausgård. Høyskolen er også en viktig rekrutteringsplattform for forlagene, noe Brændjord selv fikk erfare.

– På akademiet gir klassene ut en årlig antologi, og her er det tradisjon for at forleggere og redaktører kikker med et ekstra blikk etter talenter.

Bidraget til Brændjord ble plukket opp av hennes nåværende redaktør i Kolon forlag, og ballen begynte å rulle mot en diktsamling.

– Noe av det viktigste med akademiet var å komme inn i et forfattermiljø, et miljø jeg trives veldig godt i og føler meg hjemme i.

Et håndverk som må læres

At mange debutanter har bakgrunn fra en forfatterhøyskole, har også Marta Norheim i NRK merket seg.

– Det finnes mange slike tilbud om dagen, og jeg tenker det er bra for skriveingen, siden dette også er et håndverk som må læres.

Norheim får støtte fra Riley, som trekker frem to fordeler ved å ta en forfatterutdanning.

– For det første får du muligheten til å jobbe halvprofesjonelt med tekst under studiet. For det andre krever det et visst talent for å komme inn på et slikt tekststudium, og

da kan det jo godt være at de hadde endt opp med å skrive uansett, sier han.

For Norheims del er det likevel et poeng at noe kan gå tapt hvis forfatteryrket blir for profesjonalisert.

– Samtidig går det an å savne debutanter som har helt andre livserfaringer, en slags samtidsvariant av ungdommene som for en generasjon eller tre siden stakk til sjøs i 15-årsalderen og hadde en helt annen dannelsesreise enn den du får av å lese bøker og gå på forfatterhøyskole, sier hun.

En ungdomsdrøm om forfatterskap

Brændjord forteller at hun aldri hadde noen målrettet plan om å bli forfatter, på tross av en vag ungdomsdrøm som mange nok vil kjenne seg igjen i.

– Jeg husker at jeg i niende klasse skrev jeg ville bli filosof, musiker, forsker eller forfatter, men jeg gjorde jo ikke noe innsats for å peile meg inn på noen av dem, sier hun og ler.

Likevel er hun glad for nå å ha fulgt den veien og ser mange likheter med antropologistudiet, der hun også fikk utforske språkinteressen, riktignok på en litt annen måte.

– Jeg har alltid vært en dagdrømmer, så det gir mer mening at jeg skulle skrive dikt enn være en akademiker på hamsterhjul.

– Jeg vil ikke si at dette er endelig, men jeg føler jeg har havnet på riktig hylle. Det føles som om det gir veldig mening at jeg skal skrive dikt, forteller hun.

Debutsamlingen bygger på Brændjords erfaringer med å miste sin biologiske mor, en person hun ikke kjente da hun ble adoptert av en annen familie som baby. Det var ikke før hun var 23 år og studerte på Blindern, at hun tok kontakt med sin biologiske familie.

Da hun tok kontakt med familien, fant hun ut at hennes biologiske mor hadde begått selvmord. Hun forteller at dette tok mye plass i livet hennes i årene som fulgte.

– Jeg tror ikke jeg ville følt at jeg kunne skrive en bok om selvmord hvis jeg ikke hadde en nærhet til det, selv om det også er en avstand der.

Diktsamlingen har blitt godt tatt imot, og Brændjord har fått mye oppmerksomhet siden oktober i fjor. Mes-teparten har, i tidens ånd, den siste tiden vært digital. Dermed har hun ikke fått føle suksessen like mye på kroppen som hun ellers ville. I et vanlig år ville det vært middager med forlaget og ikke minst taler og pressekorps på prisutdelinger.

– Jeg er nok litt lettet også, for jeg syns store forsamlinger er litt skremmende. Så jeg er litt glad for å ha det rolig og skjermet, for jeg trodde at slippet skulle være slutten på min litt innadvendte periode. Men det ble jo bare mer av det samme, forteller hun.

Viktig å våge

Riley råder alle som bærer på en forfatterdrøm, til å teste ut materialet sitt for venner og kolleger før man sender inn et manus til forlagene.

– Så må man heller ikke glemme å lese og se på hvordan andre gjør det. Her er det mye lærdom å hente. Les, la deg inspirere, våg å prøve og feile en stund før du sender inn.

– Aller viktigst er det nok å komme dithen at du ser at det du skriver ikke bare er en vei inn mot noe, men begynner å likne et helhetlig prosjekt, avslutter han.

Karoline Brændjord, forfatter

Jeg har alltid vært en dagdrømmer, så det gir mer mening at jeg skulle skrive dikt enn være en akademiker på hamsterhjul

MIN STUDIETID

– Ikke alt kommer med to streker under svaret

Morna Jensen: Etter et halvt liv i politikken skal Siv Jensen pakke sakene sine og jakte nye beitemarker.

Siv Jensen har vært med i politikken et kvart århundre. Med en lang politisk karriere bak seg trer hun i år ut av politikken, kanskje for godt.

Politisk exit

tekst Bjørn Winquist
foto Frida Roland

Vi møter Siv Jensen i hjørnekontoret hennes på Stortinget. Om ikke så lang tid må hun pakke sakene og overlate plassen til sin etterkommer.

- Du studerte jo i Bergen ...
- Nei, jeg studerte i Oslo. Handelshøyskolen hadde en avdeling i Oslo som jeg gikk på, avbryter Jensen midt i spørsmålet.
- Så du slapp du å dra til Bergen, altså?
- Slapp og slapp, jeg gikk jo glipp av den delen av studentlivet. Hybeltilværelsen eller *whatever it is*, fordi jeg bodde hjemme. Men jeg sparte mye penger på det også, selvfølgelig.

Har dratt nytte av økonomiutdanningen

Jensens karriere startet i lokalpolitikken, først som representant for Fremskrittspartiet i Ullern Bydelsutvalg, deretter som fast representant i Oslo Bystyre fra 1995. I bagasjen hadde hun med seg en fersk grad som diplomøkonom fra Norges Handelshøyskole.

Selv om hun anser sin praktiske erfaring som minst like viktig som teorien, angrer hun ikke et sekund på at hun tok seg utdanning innen økonomi.

– Den kan brukes til veldig mye og gir en generell bred ferdighet du kan anvende mange plasser, sier Jensen.

Som statsråd kom utdanningen også til nytte, forteller hun, selv om jobben hennes ikke var å overgå dem hun møtte i embetsverket som fagøkonom.

– Min jobb var å være politiker og prøve å gjøre ting som noen sa var umulig, mulig. Men det hjalp selvfølgelig å ha en grunnleggende forståelse av sammenhenger, økonomisk teori, forteller Jensen og legger til:

– Også kunne jeg utfordre på faglig grunnlag ting jeg mente var feil, fordi det er jo ikke nødvendigvis sånn at alt kommer med to streker under svaret.

Har forståelse for dagens studenter

Da Jensen varslet sin avgang som partileder på en pressekonferanse i februar, sa hun at pandemien har vært en avgjø-

rende årsak. Da pandemien traff, falt motivasjonen som en stein, fortalte hun da.

– Jeg tilhører nok den gruppen i samfunnet som har vært minst skadelidende for alle de inngripende tiltakene. Stortinget må jo fysisk samles, så sann sett har jeg ikke fått brakyse, forteller Jensen.

Men tilværelsen tar likevel på:

– Når også jeg begynner å kjenne på det flate livet utenom jobben, da skjønner jeg at det begynner å bli litt strevsomt for ganske mange, forteller hun.

Jensen har forståelse for studentene som må lide under pandemien og tiltakene den fører med seg.

– Jeg kan jo bare forestille meg hvor kjip studenttilværelsen er akkurat nå. Noe av det kule med studenttilværelsen er jo det sosiale, selv om primærmålet med å studere er å få seg kompetanse og utdanning, sier hun.

Hun legger til at utdanning handler om egeninnsats, men at dagens situasjon krever en helt annen disiplin av hver enkelt når alt foregår bak en skjerm.

– Jeg sender noen varme tanker og heier på at man klarer å få noe godt ut av det likevel, ellers føles det nok garantert som litt *waste of time*, og det bør det jo ikke være.

Det er nå en gang sånn at vi lever av hodene våre og ikke oljepenger

Siv Jensen, avtroppende leder i Fremskrittspartiet

Studentenes finansminister?

Siv Jensen er den finansministeren som har sittet lengst sammenhengende siden 1945. Når vi spør hva som vil stå igjen som hennes viktigste studentpolitiske seier, ler hun før hun svarer.

– Jeg mener at det har vært gjort mye bra for studentene de siste årene. Det ferskeste vi gjorde, var å få på plass penger til studentene, men det var ikke mens vi satt i regjering, forteller hun og viser til den nylige krisepakken som ble vedtatt.

Mer generelt mener hun at alt regjeringen har gjort for studieløpet i Norge, har blitt til det bedre, og at det er riktig å satse på kompetanse og kunnskap:

– Fordi det er nå en gang sånn at vi lever av hodene våre og ikke oljepenger. Det er ingen floskel, det er et faktum, sier hun.

Usikker på veien videre

Allerede i mai vil Jensen være ferdig som partileder, og etter valget i oktober vil hun være ute av politikken.

Siv Jensen

HVA: Diplomøkonomi

NÅR: 1989–1992

HVOR: Norges Handelshøyskole

Da avgangen ble varslet, var det flere av hennes politiske motstandere som roset hennes politiske karriere. På Twitter skrev SV-leder Audun Lysbakken at de to hadde beholdt en god tone og gjensidig respekt på tross av endeløse og tøffe uenigheter.

For å lede partiet videre har Jensen pekt på Sylvi Listhaug. – *Tror du din utpekte etterkommer vil få det samme om-dømmet som deg?*

– Sånt er ikke noe du får før du begynner, det er ting man erverver seg gjennom måten du opptrer på over tid, svarer Jensen og legger til:

– Jeg har vært partileder i femten år, og akkurat nå er bildet sånn at alle snakker pent om meg og sånn, men om du går tilbake i arkivene, så har det ikke akkurat bare falt godord om meg.

Hvor veien går videre, vet hun ikke ennå, men hun forteller at hun har begynt å tenke gjennom hva hun har lyst til å gjøre:

– Jeg har begynt litt omvendt, jeg driver mer med eliminering av ting jeg ikke har lyst til å gjøre, men enn så lenge er jeg ikke i mål med det.

– *Hva med å gå tilbake til studiebenken og ta en master eller doktorgrad nå som du får mer tid?*

– Tidene har jo forandret seg ganske mye fra den gangen jeg tok min utdanning til i dag, men det er kanskje ikke doktorgrad eller mastergrad jeg skal gå for, sier hun og legger til:

– Men jeg er ikke fremmed for det, litt påfyll av kompetanse er uansett fornuftig. Men jeg har jo fått litt kompetanse gjennom disse årene, vil jeg jo si.

Jensen er klar på at hun ikke skal reise ut i verden og søke seg til internasjonale verv.

– En av årsakene til at jeg vil bruke mindre tid på denne jobben, er jo fordi jeg vil bruke mer tid på familien og vennene mine, og da flytter jeg jo ikke fra dem.

– *Helt til slutt: Har du noen statshemmeligheter å dele med Universitas nå som du er ferdig?*

Jensen ler kort før hun svarer med en mer alvorlig tone: – Det er jo sånn med statshemmeligheter at de bærer du med deg også etter at du gått av som statsråd. Sånt må man være veldig etterrettelig med, så nei, det har jeg ikke.

DEBATT

debattredaktør: **Aksel Rogstad**
debatt@universitas.no 988 05 815

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Fire timer i himmel og helvete

«NTNU har sviktet oss studenter to år på rad», skriver Svein Ola Størseth i Under Dusken. Universitetet kaster de marginaliserte studentene ned i desperasjonens avgrunn, skal vi tro Størseth: «I en periode hvor ensomhet og usikkerhet har preget mange studenter hverdag, har ikke NTNU gjort det bedre for oss.»

Hva er så dødssynden som Norges mest studentrike universitet har begått? Lobbet for å trekke lavnæringsnudler av butikkhyllene? Innført obligatorisk fellesblotting på Zoom hver fredag? Enda verre, er jeg redd: Hjemmeeksamenene går over fire

timer og vurderes dessuten med karakter. Størseths bekymring er at systemet er en gavepakke til juksejengene, og beskriver hvordan studentene settes i en uløselig moralsk skvis: å jukse eller ikke jukse?

Å invitere djevelen selv inn til de fromme hjertene hos NTNU-studentene tærer på, skjønner vi. «Enkelte av mine venner vurderer å slutte på studiet om ikke NTNU snart slutter å legge bremseklosser for sine pliktoppfylgende studenter», kan Størseth fortelle. Sarte, skjøre sjel: Fire timer med moralsk selvransakelse var det som skulle til.

Du kåte dreng

Hvor ble kjærligheten av? Ble den sendt til Bangladesh for å bli partert opp og surret inn i plast før den fløy tilbake til de norske butikkene? Unikum-journalist Martin Ellingsen er i hvert fall bekymret for at våre begreper om livets edleste lyst «i vår kultur har en tendens til å formelig bli voldtatt, forenklet og knust ned til sine grunnleggende bestanddeler for å bli pakket om til en kommersiell salgsvare». Han gir oss så en innføring i de greske termene «eros» og «agape», slik at leserne skal forstå hvor fremmedgjort de er i

sin søken etter kuk og fitte. «Sex, som gitarspill, kan fås helt uten lidenskap og kjærlighet», poengterer han.

Postpandemismens første vors blir i hvert fall en fellesinnsats i pugging av greske glosser. Platon var jo unektelig en hunk av de sjeldne, så hvor feil kan det gå om man prøver seg med en «er du min sjels manglende brikke, bli med hjem til meg og sjekke?»? Agape opp, så får tungene våre rørt ved visdommens erindring.

Ikke send dem i rettssalen for rus, men til sykehus

Rusreformen

Maja Elisabeth Mikkelsen, leder i Norsk medisinstudentforening
Xenia Cappelen, nestleder i Norsk medisinstudentforening

Bakgrunn: «Forgubbing av ruspolitikken» av Anna Serafima Svendsen Kvam i Universitas 11. mars.

I debatten om rusreformen har medisinstudentene en viktig stemme. Ikke bare fordi vi er studenter – en gruppe som representerer en viktig andel av statistikken når det kommer til rusmiddelbruk – men også fordi vi er fremtidige leger. Uansett hvor vi arbeider i helsetjenesten, vil vi uten tvil møte pasienter som bruker rusmidler. Da er det viktig å ta stilling til hvordan disse bør bli møtt og behandlet i helsetjenesten.

Norsk medisinstudentforening mener det er positivt om ansvaret for å hjelpe de rusmiddelavhengige flyttes fra justissektoren til helsetjenesten. Vi er helt enige i at straff ikke er løsningen for å behandle rusavhengighet og -lidelser. Det finnes andre løsninger for å hjelpe de rusavhengige, gjennom hel-

hetlig behandling i helsetjenesten. Derfor støtter vi rusreformens hovedbudskap: Samfunnet skal ikke straffe, men hjelpe rusmisbrukerne.

Ruspolitikk skal være verdig og ha en veiledende funksjon for brukere av rusmidler. Det er viktig at rusavhengige fanges opp av de rådgivende enhetene, slik at de tilbys god helsehjelp. De rådgivende enhetene, som er ment å følge opp rusavhengige, bør inneha en viss faglig kompetanse for å tilby pasientene helhetlig og nyansert helsehjelp.

Samtidig må vi arbeide forebyggende innen ruspolitikken. Vi mener at informasjon og opplysning rundt helseeffektene av rusmiddelbruk bør forbedres. Ved å gå inn tidlig med faktabasert og nyansert informasjon, eksempelvis i grunnskolen, kan man forebygge fatale konsekvenser av rusmiddelbruk. I en forlengelse av dette bør også tilbudet til unge med begynnende ruslidelse styrkes.

Rusavhengighet bekjempes ikke i en rettssal, men gjennom god veiledning og oppfølging fra helsetjenesten. I Norsk medisinstudentforening arbeider vi derfor for at rusreformen skal bli den nye normen, og at sårbare mennesker skal møtes med verdighet og hjelp framfor fordommer og straff.

debatt@universitas.no

Ukas tweets:

pasta @pastafjes

det er gentrifisering at man må sende kahoot supportmail på engelsk
Når var det vi bestemte oss for at de kapitalsterke språkene skal få presse ut de små på hjørnet?

Ingvald Alien @stabatmordi

Sykt da Høie sa «vi skal igjen være sammen, klemme, kysse, jeg holder hodet ditt hardt mellom hendene mine, det gjør vondt, du prøver å vri deg unna, men jeg er for sterk, jeg bøyer meg ned mot deg, det svartner for øynene

Hans kjærlighet for landet er til forveksling lik den Adam har for Hermine i Exit.

stifler's mom @ondstemor

meg i starten av denne uken: gutter, jeg er vaksinert så dere kan ligge med meg 😊
meg nå: gutter, jeg er vaksinert så hvis dere vil ligge med meg må dere faktisk gjøre det nå før jeg dør 😊

Halv pris pga. snarlig utlopsdato!

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til **debatt@universitas.no**

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2500 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Universitas har gjort leksa si

Lesesaler

Aksel Rogstad, idé- og debattredaktør i Universitas

Runa Fiske, Marie Bruntveit, Kristoffer Egset og Constance Thuv fra henholdsvis UiO, Oslomet, Høyskolen Kristiania og BI hevder i sitt innlegg forrige uke at «Universitas ikke har gjort leksa si», når de blir anklaget av Ellen Oftedal Schwenke for ikke å ha gjort sitt i kampen for åpne lesesaler. Som Universitas' debattredaktør er jeg ansvarlig for at våre journalister gjør nettopp leksa si når de skriver ytringer; jeg er ikke overbevist av Oslos studentledere om at jeg har mislyktes i den oppgaven.

Som **motvekt** til Schwenkes anklage trekker de frem at de har «satt flere studenter i kontakt med media» og i møter med institusjonene og statsråden krevet åpne lesesaler. Selv mener de at «[e]t av de største gjennombruddene for Oslos studenter» kom etter at VG hadde intervjuet blant andre Fiske om en feil i FHI's risikovurdering. «Dette er grunnen til at lesesalene forblir åpne selv om Oslo stenger ned de kommende ukene», fortsetter de.

At studentlederne peker på VG-artikkelen som sitt avgjørende bidrag i denne kampen, sier sitt om hvor lite til stede de har vært: Kritikken fra Schwenke går på deres manglende vilje til å heve stemmen før helsemyndighetene selv erkjenner at de har tatt feil. Og etter at FHI's glipp nådde dagens lys, fastholdt re-

Når man representerer titusenvis av studenter, stilles det høye krav til innsatsen

gjeringen på tiltaket om stengte lesesaler; det kunne de gjøre fordi det kollektive, organiserte presset fra Student-Norge, som ifølge studentlederne «har dratt lasset sammen», fremdeles uteble.

Politiske beslutninger fattes ved at de berørte partene gjør seg tydelig hørt på de måtene de kan. Når studentene har fått kjenne regjeringens likegyldighet på kroppen gjennom hele pandemien, krever det studentledere som fra dag én står høyløst på barrikadene og taler imot regjeringens uholdbare logikk. Det må tennes fyrverkeri om så nødvendig.

Jeg vet ikke hvor mange lukkede møter studentlederne har hatt med statsråden, eller hva de har sagt i dem. Politisk gjennomslag krever imidlertid også at man griper mikrofonen på de største scenene og mobiliserer et bredt publikum bak sin sak. Da de studenttillitsvalgte i flere uker ikke hadde tatt på seg jobben selv, ringte jeg NRKs Dagsnytt 18 for å få Henrik Asheim i studio og stille ham til veggs på direktesendt tv og radio. Hvorfor var det jeg som måtte sitte i den debattstolen? Hvorfor var det ikke en som har som mandat å tale på vegne av studentene, som satt der? Når man representerer titusenvis av studenter, stilles det høye krav til innsatsen. Oslos studentledere har vært for sløve i å plukke opp energien fra studentene de har som jobb å snakke for.

debatt@universitas.no

UiO, slutt med sløsinga! Kontormøbler kan gjenbrukes!

Gjenbruk

Julianne Sørflaten Grovehagen, leder i Grønn liste

Under pandemien har studenter hatt elendige erstatninger for lesesalen, da den flere ganger har blitt holdt stengt. Studenter har deltatt på forelesning fra senga, noen har sittet på kjøkkenstoler og andre på små krakker. Noen har til og med dratt frem strykebrettet som skrivebord. Svært få har altså hatt gode, ergonomisk riktige møbler å sitte på. Studenter har sjelden råd til å kjøpe nye møbler, og spesielt ikke under denne pandemien, hvor flere har mistet deltidsjobben og ikke får endene til å møtes. Kunne det ikke vært fint om det fantes et universitet som skulle pusse opp et hus og måtte kvitte seg med kontormøbler?

For en tid tilbake ble det kunngjort at 3.–12. etasje i Eilert Sundts hus på Blindern skulle tømmes for oppussingsarbeid. Det vil si at en haug med kontormøbler og inventar

ville bli kastet. Det er gjort meg kjent at UiO-administrasjonen har blitt kontaktet angående dette, hvor det har blitt etterspurt om muligheten til at noen av møblene kunne gis bort til studentene. Men tolkning av dagens lovverk tillater ikke Eiendomsavdelingen ved UiO å gi bort møbler og inventar til verken studenter eller ansatte, til tross for at det er et overordnet bærekraftsmål for Universitetet i Oslo å gjenbruke.

Det verdt å bruke pengene på gjenbruk slik at klimaet og miljøet ikke må ta regninga

På UiOs nettsider kan man lese følgende om bærekraftsmålene: «Gjenbruk er et viktig fokusområde for UiO, og et viktig

ledd i arbeidet med sirkulærøkonomi. Eiendomsavdelingen gjør hele tiden vurderinger av materialer som kan gjenbrukes i ulike byggeprosjekter. I tillegg har vi ordninger som skal gjøre det mulig å gjenbruke utstyr, møbler og annet inventar.» Ressurssløsinga bryter også med klima- og miljøstrategien for UiOs eiendomsvirksomhet, jf. strategi-punkt 4: avfallsreduksjon og økt sortering, der målet for 2020 oppgis å være 92 prosent sorteringsgrad i bygningsprosjekter og å legge til rette for gjenbruk på campus.

Dette er sløsing! UiO burde være et universitet som skal lede veien inn i det grønne skiftet. Det burde selvsagt ikke koste mer å gjenbruke enn å kaste! Men selv om det koster mer, så er det verdt å bruke pengene på gjenbruk slik at klimaet og miljøet ikke må ta regninga!

debatt@universitas.no

Jo tidligere du kan ta et meningsfullt oppgjør med den samfunnsskapte og religionsbaserte normaliteten som kan være drepende for den frie tankes utfoldelse og din evne til å tenke kreativt, jo bedre er det

Professor ved UiB Anders Beyer gir bergenstudentene en ny morgenøvelse.

Vi krever at SiO senker direktørlønna!

Lønninger i SiO

Venstrealliansens representanter i Velferdstinget, v/ Øystein Fossbraaten Wenersgaard
Maika Marie Godal Dam

Det har pågått mye diskusjon i studentpolitikken de siste årene om den skyhøye direktørlønningen i SiO. På forrige møte i Velferdstinget fikk Venstrealliansen gjennomslag for at den aldri skal overstige tre ganger gjennomsnittslønnen til en vanlig ansatt. Dette har skapt en del offentlig kritikk. Vi mener imidlertid, i likhet med flertallet av studenter, at direktørlønna er for høy!

Direktørlønningen i SiO har over det siste tiåret vokst seg stadig større. I løpet av den nåværende SiO-direktørens virke har lønna vokst fra 750.000 til 1,8 millioner kroner. Denne veksten over det siste tiåret vært langt høyere enn lønnsveksten til den jevne arbeider i SiO. Og ingen samskipnad i Norge har et høyere lønnsnivå: Direktørlønningene i studentsamskipnadene i Østfold, Molde og Volda ligger alle under én million, til sammenligning. Nå som det skal ansettes en ny direktør i SiO, har man en gyllen mulighet til å gjøre om på denne uproporsjonalt høye lønnsveksten.

Lederlønningene i norske offentlige selskaper har hatt det vi kan kalle et kappløp mot toppen. Direktørene i offentlige selskaper hevder overfor styrene sine at de vil gå over til konkurrenten dersom styret ikke går med på lønnsforhøyelser. Det samme tenker så klart konkurrentens styre. Men halvparten av SiOs styre er valgt inn av oss studenter. Hvis man spør den jevne student hva de synes SiO skal bruke penger på, tror vi at de svarer mest mulig studentvelferd, ikke topplønninger.

Dette handler ikke om budsjett, men om at det skaper usunn kultur i bedriften når direktørlønna løper fra de ansattes

Vi har fremmet forslag i Velferdstinget om å begrense SiO-direktørens lønn fordi vi mener at det er fornuftig å minske

avstanden mellom direktøren og de ansatte. Vi anerkjenner det viktige arbeidet en direktør gjør, men SiO er ikke bare direktøren, men også kokkene i kantina, vaktmesteren i studentboligene og alle de andre som jobber i samskipnaden. Verdien av de ansatte og direktørens arbeid bør verdsettes likere.

Det hevdes også i debatten at vi trenger høye lønninger for å sikre bedre styring, men det er mange faktorer som påvirker styring som ikke handler om lønnsnivået. Graden av ambisjon, kunnskaper, sammensetningen av styret og rett og slett ønsket om å gjøre en god jobb er like viktig som lønna man har, så lenge den ikke er altfor lav. Det følger ikke automatisk at dersom man øker lønna med 100.000, så fører dette naturlig til bedre styring. Det er også en fare i fremtiden for at høye lønninger ikke straffer dårlig styring.

Dette handler ikke om budsjett, men om at det skaper usunn kultur i bedriften når direktørlønna løper fra de ansattes. Samskipnaden er et helhetlig selskap som fungerer best når alle drar i samme retning.

debatt@universitas.no

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Ellisiv Sunde Myrva**
anmeldelser@universitas.no 944 73 404

Serie:

Baklengs inn i fortiden

Kim Kardashian ble kjendis, Marion får livet sitt ødelagt – felles for begge er en lekket sexvideo.

Marion og Marit krangler høylytt ved bassengkanten. De drar hverandre ned under vann og begynner å slåss. Når Marion svømmer opp til overflaten, er hun plutselig alene. Så ser hun det verst tenkelige: Marits livløse kropp som flyter ved siden av henne. Hvordan endte jentene her?

«Delete me» starter på slutten og beveger seg bakover. En sexvideo har kommet på avveie, og denne hendelsen åpner døren til en hærskare av nye narrativer: om vennskap, festing (take me back), forelskelse, dop og et bitende ønske om å inkluderes på russebussen.

Skildringen av den første forelskelsen på videregående er gjenkjennelig – den som treffer så hardt at Marion er villig til å ditche bestevenninnen sin midt i skogen på rulling, for sjansen til å kunne bli med den store kjærligheten hjem. Videre, hvordan denne fyren viser seg å kanskje ikke være så snill likevel, og hvor sårt det er å innse. Dette forsterkes av typisk «Skam»-redigering, som hooking i sakte film akkompagnert av et

Delete me

Hvor: **Viaplay**Regi: **Marie Kristiansen**Manus: **Marie Kristiansen, Jesper Sundnes**

emosjonelt lydspor. Når man legger en viral sexvideo på toppen, med de påfølgende konsekvensene – hovedsakelig kun for jenta – blir serien hjerteskjærende.

Til tross for en kaotisk seeropplevelse fremhever seriens tilbakespoling konsekvensene av den spredte sexvideoen, som er minst like kaotisk. Jeg tar meg selv i å alltid lete etter begrunnelser for valgene karakterene i en serie tar, og dette grepet fører til at man må sitte stille i båten og vente på at årsakene blir nøstet opp en etter en. Derfor er spenningsmomentet konstant til stede, fordi man ønsker svar på hvorfor ting gikk så ekstremt – av mangel på et mer passende ord – til helvete.

Samtidig som jeg satte pris på serien, sitter jeg også igjen med skyldfølelse. Her har vi en serie som tar opp et mørkt og viktig tema, og jeg sitter og tenker: «Shit, jeg vil på fest!» Som 21 år i en storby som har vært mer eller mindre nedstengt siden november, er det ingenting jeg ønsker mer enn å feste, ta dumme valg og angre dagen etterpå. Samtidig kan det virke som at det også er noe av budskapet i «Delete me»: at når man er ung, skal man få fri-

het til å ta dumme valg og leve i øyeblikket, uten at det betyr at man fortjener å få det øyeblikket spredt over hele verden.

Det må også nevnes at for en gangs skyld virker det ikke som at sosiale medier-biten er skrevet av en som hadde sin internettstørhetstid på Nettby for så å stige inn i de voksnes rekke og miste kontakt med alt av trender. Det eneste jeg har å

utsette, er muligens den overdrevne bruken av emojis når karakterene sender hverandre meldinger, men hva vet jeg – kanskje emojis har gjort comeback? Kanskje jeg egentlig har blitt utdatert siden jeg selv var videregåendelev, og ikke burde utale meg om dette i det hele tatt.

Elisabeth Berg Ødegaard

anmeldelser@universitas.no

Plate:

Stødig kurs med et sterkt jeg

Stjerneskuddet KAMARA lever opp til popens forventninger med en dansbar, men trygg debut.

Fato Kamara har hatt en braksuksess i den norske pop-sjangeren. Konsertanmeldelser fra en svunnen tid vitner om en sprudlende bergenser som vet musikkens samlende effekt – og tar imot publikum med åpne armer. Og hvilken oppvarming til håpet om en festivalsommer er bedre enn en fersk ep? 12. mars slapp hun sin fem spor lange debut, etter drypp av singler som har høstet gode anmeldelser.

Åpningssporet «Sideways» blander gitarriff og vokal med en kompromissløs tekst. En god beat skytes inn, og refrenget tar av i filen mot indie-pop. KAMARA har en stødig stemme med god flyt. Dens fulle potensiale frem-

trer imidlertid best på samtlige låters brudd og broer, når artisten stilsikkert får rom til å leke seg utenfor de trygge og repeterende hookene og akkordene.

Ep-en glir over i «Carry You Home», som legger seg mer nedpå enn forutgående. Her følger en tung og heftig beat, som også vet å vike for en soul-preget vokal med dybde. Koringen er også et vakkert bak-teppe i power-balladens popforkledning.

«Hi, OK:») bryter opp lydbildet i ep-en såvel som i låten: sekvensert med nedpå vokal, spoken word, nynning og synth. De utgjør imidlertid ingen stor-slått helhet, når ovennevnte grep er utålmodige, og drukner i loop og samme beat. Den vugger godt i bakgrunnen på vorset, før allsangsen senere skytes inn. En lett, men dansbar låt med en frekk tekst om et rush fra et crush.

«20 Something» var en innbydende ep-teaser og forblir et av de bedre sporene.

Med et klistrende refreng om det kaotiske tiår fremstår den som en samlende låt om å bare chille litt. Den kan appellere til enhver, når det danses til KAMARAs tydelige narrativ og stødige produksjon, mens vi utsetter trivielle gjøremål. Hun serverer gøyale tekster og ikke minst en god oppbygning, som skiller seg fra den generelle popsjangerens inflasjonstendenser. Sluttsporet «Young Dumb Foolish Girl» legger seg nedpå med en gjenkjennelig neo-soul synth og dedikerer seg til vokalen. Den flytter ikke låtformatets grenser, men byr likevel på en personlig og appellerende tekst som berører grensene i en selv.

Er det en «Long Way Home»? Fem spor utgjør en god miks av dansevennlig gladpop med temposkifte, og med en god produksjon i ryggen er det diskett opp en saftig ep med et sterkt og gjennomgående narrativ. Ingen store smaksoverraskelser, men definitivt krydret godt med KAMARAs stødige og vakre stemme.

The Long Way Home

Artist: **KAMARA**Sjanger: **Pop**Plateselskap: **KAMARA unlimited, exclusive license Sony Music Norway**

Dette løfter produktet i sin helhet, som generelt hviler komfortabelt på popbølgen. Men det er intet galt med *comfort-food*: Det smaker godt, og alle kan like det – jeg er fremdeles sulten på konsert!

Saga Eline Jonsson Hoff

anmeldelser@universitas.no

Bok:

Hele verden i din hånd

Hylland Eriksen utforsker smarttelefonenes muligheter og begrensinger i sin nyeste bok. Verden virker mindre, men mye går tapt mellom appene.

Jeg må ha vært 16 det året jeg fikk min første smarttelefon, og kan ikke huske at den forandret tenåringsstiltværelsen noe nevneverdig etter at jeg hadde fått lastet ned alle de viktige – og ikke fullt så viktige – appene som fantes på den tiden. Et par år senere var det knapt mulig å spikre en avtale, finne frem til en ny adresse eller få tilgang på ny musikk uten den lille dingsen i lommen. Men hva innebærer egentlig denne enorme omstillingen for måten vi tenker og samhandler på? På hvilken måte har smarttelefonen forandret livene våre?

Dette er spørsmål forfatter og sosialantropolog Thomas Hylland Eriksen utforsker i sin siste bok om smarttelefonene. For alle som har fulgt med på Hylland Eriksens produksjon de siste årene, er det vel ingen hemmelighet at smarttelefonen har blitt et yndet studieobjekt for den folkekjære akademikeren. Boken kan slik sett leses som en sammenfatning av mange av de temaene som tas opp i podkasten Hyllands verden – hvor brorparten av episodene handler om nettopp smarttelefonen samt spørsmålene om globalisering, identitet og kapitalisme fra forskningsprosjektet «Overheating». Det innledende premisset, «smarttelefonen plasserer hele verden i håndflaten din», åpner således for nye spennende refleksjoner omkring disse temaene.

ARKIVFOTO: EMLINE FISCHEDDA

Som Eriksen tidlig presiserer, er det «ingen menneskeplikt å være ukritisk begeistret for innovasjon». Og noen utpreget mobilentusiast er nok ikke Eriksen heller. Det er snarere smarttelefonens muligheter og begrensinger som opptar ham. Med utgangspunkt i medie-viteren Marshall McLuhans medielover søker Eriksen å vise hvordan et medium både utvider og intensiverer noe, samtidig som det gjør noe avleggs. Med andre ord går enkelte ferdigheter og opplevelser som ikke kan måles, tapt i møte med den nye teknologien.

Ta Zoom-møtene vi alle har blitt godt kjent med det siste året som et eksempel. Selv om du slipper å ta trikken opp til Blindern for å delta på en kollektivgruppe og dermed sparer tid, vil ikke møtet i seg selv feste seg ved deg på samme måte som om det hadde funnet sted fysisk. Når vi ser verden gjennom en mobilskjerm, er det som regel med de samme brillene. Alt blir standardisert, og konteksten i tid og rom vi erfarer hverandre, kunsten og andre opplevelser i, mister mye av sin betydning.

Interessant nok er slike eksistensielle bekym-

Appenes planet: Hvordan smarttelefonen forandret verden

Forfatter: [Thomas Hylland Eriksen](#)

Sjanger: [Sakprosa](#)

Forlag: [Aschehoug](#)

ringer i all hovedsak beholdt oss pengesterke på den nordlige halvkule. For mennesker i det globale Sør gjør smarttelefonen hverdagen til alt fra kongolesiske tenåringsjenter til markedselgere i Vietnam langt enklere. Med smarttelefonen har millioner fått tilgang til tjenester og relasjoner som ikke var mulige for bare 10–15 år siden. Mens de kongolesiske jentene står friere til å velge seg en partner gjennom datingapper, kan et par enkle tastetrykk bringe varene raskere til markedet. Gjennom sosiale medier opplever også mange trangtboende kinesere at de endelig får tilgang på et privatliv (hvor privat det faktisk er, kan en jo betvile). Med slike eksempler viser Hylland Eriksen at appenes verden er mye mer differensiert enn vi er tilbøyelige til å tro her hjemme.

Også for flyktninger tjener smarttelefonen en uvurderlig funksjon. Gjennom den bringer de både fortiden og fremtiden med seg på sin reise, noe Eriksen gjør et fint poeng ut av. Som «arkiv og personlig museum» holder den minnene fra hjemlandet levende, mens Google Maps og andre lokasjonsapper i vanskelige situasjoner vil kunne utgjøre forskjellen mellom liv og død.

Eriksen streifer videre gjennom temaer som overvåkning, mobilavhenighet, tilgangen på kunnskap og informasjon og de sosiale aspektene ved smartteknologien. Også her stilles spørsmålene om hva smarttelefonene gir og tar fra oss, og som vanlig er det med stor entusiasme, høyt tempo og rikelige referanser han går løs på stoffet sitt. Samtidig sliter jeg noe med å trekke ut et klart definert hovedpoeng fra Eriksens mange refleksjoner. At «smarttelefonen gjør hver og en av oss til verdens midtpunkt», løftes riktignok frem som et udiskutabelt faktum, men hvorvidt dette fører gir grobunn for en ny form for individualisme, savner jeg at Eriksen tar videre stilling til.

Det er med sine globale innganger til smarttelefonens muligheter og begrensinger Eriksen viser seg som den beste tenkepartneren. Og nettopp denne kunnskapen gjør han stadig verdt å lese, også i et analogt, papirvennlig format

Endre Ugelstad Aas
anmeldelser@universitas.no

Universitas anbefaler

Ellisiv Sunde Myrva, anmelderredaktør

Sliteneliten – Skodespelsamfunn

Jeg vil ha mer sint tverrfløyte og i hvert fall enda mer jævelskap om jævelskapen.

Ola Kvernberg – Devil worm

14 minutter som en liten dynamisk orm, med en meget djevelsk basslinje.

Living Alma – All that you see and do

Alt jeg hører, en denne sangen, alt jeg ser, er sukkersøte vibber.

Theo Myling – Let me in

Jeg har bestemt meg for å sette skrekkmusikk på kartet, dette er andre bidrag i rekken. Fy faen.

Kulturkalender uke 11 & 12

22/3	22–25/3
Webinar: Inneplantekurs I stuen min står det en veldig trist palme. Mannen i butikken sa at den skulle tåle alt, men den tålte altså ikke meg. Nå skal mine evigbrune fingre endelig få litt grønne skudd, i regi av Naturviterne skal du lære hvordan du skal ta vare på grønne inneplanter! Hvor: Zoom, se Naturviterne.no for mer Når: Kl. 17–18.30	Menneskerettighetsuka 2021 Visste du at 22.000 kvinner dør hvert år på grunn av komplikasjoner fra usikre aborter? Eller at 68,5 millioner mennesker er på flukt totalt i verden? Menneskerettighetsuka 2021 går av stabelen 22. til 25. mars. Temaene for årets uke er rasisme, abort, sportsvasking og flyktninger. Hvor: Se Facebook-arrangement for mer Når: 22 - 25. mars
23/3	25/3
Når drap blir underholdning Har saker som Baneheia, Birgitte Tengs og Scandinavian Star endret måten vi forteller krimhistorier på? Tor-Erling Thømt Ruud, kjent fra Krimpodden, er en av dem som møtes på Deichman for å utforske sjangerens forførende styrker og moralske utfordringer. Samtalen ledes av journalist Asbjørn Slettebakk. Hvor: Via Deichman Bjørvikas Facebook-side Når: Kl. 19	Dantes dramatiske reise – 700 år etter dikterens død Filosofen Henrik Syse, som har skrevet innledningen til Asbjørn Bjørnes' oversettelse av Komediens første del <i>Inferno</i> , vil foreslå måter vi kan nærme oss Dantes verk på, sett fra både et politisk og et filosofisk ståsted. Vårt liv kan ikke være fullkomment uten foredrag<3 Hvor: Via Facebook-live i regi av Det italienske kulturinstitutt i Oslo Når: Kl. 18

Live Tronstad, journalist i Universitas

[Ukas anbefaling](#)

Sylskarp nisje

Hvem: [Sportsdidioter](#) Hva: [Sko med kniver](#) Hvorfor: [Oppgjør med langrennssonanien](#)

Adrenalinivået i norske hjem begynner å stabilisere seg etter en heidundranes skisesong, og i den anledning er det på høy tid å slå et slag for en glemt vintersport: kunsthopp, idrettsgrenen som byr på det meste. Følelser, musikk, kostymer og sjuke hopp blir til et komplekst sammensurium av både estetiske og imponerende idrettsprestasjoner. Og hallo, de har på sko med kniver! Tidvis

går utøverne løs på hverandre med jernstenger også! Neste uke starter verdensmesterskapet, og det er kanskje på tide med et oppgjør med den nasjonalromantiske runkeren i langrennsporten og å bidra til engasjement for vintersporter hvor ikke kun nordmenn (og én russer) regjerer. Gi kunsthopp en sjanse!

Elisabeth Berg Ødegaard, journalist i Universitas

[Ukas advarsel](#)

En liten pick me up?

Hvem: [Romantisk interesserte i menn](#) Hva: [Pick me boys](#) Hvorfor: [Svake øyeblikk](#)

De fleste har hørt om pick me girls. Jeg presenterer den mannlige motparten: Du vet han karen som fortsatt sender deg snap, selv om du aldri åpner den. Han som kaller deg «prinsessa» og skriver at «en så pen jente som deg kunne aldri ligget med meg». Han som virker

desp, men kanskje også litt snill? HOLD DEG UNNA, han virker kanskje grei nok (i alle fall bedre enn han Bl-gutten som viste seg å være en føkkboy), men ikke bli lurt – han kommer nemlig til å kalle deg en stygg hore med en gang du avviser ham.

Blodig vaksinekonspirasjon

I semesterets femte utgave av Universitas kan du lese at Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo tar til orde for at tannlegestudentene skal prioriteres i vaksinekøen.

Etter omfattende gravearbeid erfarer Ad notam-redaksjonen at Foreningen for individer med odontofobi (FIO) har vært en sentral aktør som har trukket i trådene. I et eksklusivt intervju forklarer en av foreningens mest sentrale skikkelser bakgrunnen for forslaget.

– Vi vet nå at Astra Zene-ca-vaksinen kan ta knekken på friske individer godt under 50, så her er det helt tydelige interesser fra vår side.

Vedkommende ønsker å være anonym i frykt for å få tannlegene på nakken, forståelig nok.

– Vårt mål er å redusere

tannlegeskrekken i den norske befolkningen. Forskning viser at det er sterk korrelasjon mellom utbredelsen av tannlegeskrekk og antall tannleger i et land. Vi i FIO er villige til å ty til de nødvendige midlene for å nå våre mål.

Ad notam-redaksjonen legger frem sine funn for Tiril Willumsen, dekan ved Det odontologiske fakultet. Hun kan ikke annet enn å innrømme at universitetet har samarbeidet med foreningen i denne saken.

– Ja, her må jeg bare legge meg flat og si at vi og FIO på sett og vis har sammenfallende interesser. Det var en 4,5 prosent økning i antall søkere til odontologistudiet i fjor. Det er et bekymringsverdig tall, og vi har sett oss nødt til å gjøre noe.

Ukas studentvin

NÅR ALT ER TAPT: Er du usikker på hva ukens poltur skal inkludere? Er du lei av mutant-snakk og å drikke alene? Vel, denne saken fra Sør-Afrika er det nærmeste en varm klem mange av oss kommer for tiden. Med smak av sjokolade, eik og blåbær er den en drøm nedover halsen. Og den har en deilig røkt ettersmak som balanserer sødmen. God med viltkjøtt, men også vilt god alene. Vinen er laget på en av Sør-Afrikas eldste vingårder. Navnet, Allesverloren, betyr «Alt er tapt» og fikk sitt navn da gården i 1704 ble plyndret og brent ned mens eieren var bortreist. Dog var ikke alt tapt, og hundre år senere ble de første druene høstet. Kanskje var det nedbrenningen som i dag gir den litt røkte ettersmaken? Antakeligvis ikke. Men det gir i hvert fall en god historie om hvordan livet kan snu når alt virker tapt – et budskap passende for ihjelbankede studenter.

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Allesverloren Tinta Barocca

Pris: 159,90 kroner

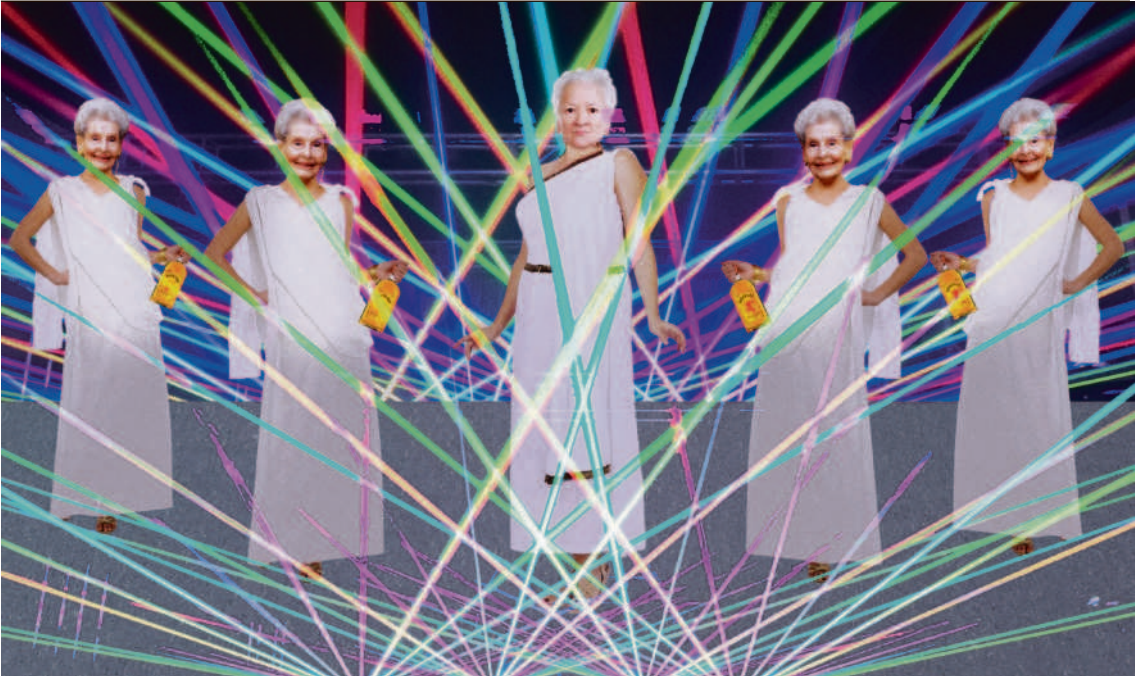
Land: Sør-Afrika

Alkohol: 14,5 prosent

Ingeborg Albert, vinanmelder i Universitas

Vi spør

Jeg har aldri bodd på gamlehjem – Skål!!

Et eldrehjem på Tåsen har innlosjert to studenter som arrangerer sosiale aktiviteter for de eldre beboerne i bytte mot lavere husleie. Studenten Frida Festing ser sitt snitt til å få seg en god fest etter mange måneder med strenge koronarestriksjoner.

[ring ring]

– Hallo?

– Hei, har jeg kommet til Helene Thorsen?

– Ja, det har du. Hvem er dette?

– Mitt navn er Frida Festing! Jeg leste saken om deg og søsteren din i Universitas. Stemmer det virkelig at dere bor på et eldrehjem?

– Det stemmer, det.

– Også har dere ulike aktiviteter for beboerne der?

– Ja.

– Ja, for jeg er også student og ble bare så inspirert! Hva slags type aktiviteter arrangerer dere for dem, egentlig?

– Vi har litt forskjellige sosiale

aktiviteter med dem. Nå setter jo korona stopper for en del, men vi prøver likevel.

– Ja, ikke sant! Jeg tenkte litt sånn: Nå som de eldre har blitt så flinke med tekniske duppeditter, har dere prøvd dere på noen sosiale medierkurs, for eksempel? Jeg tenker kurs i ulike Tiktok-danser kunne slått skikkelig an.

– Hm, ja, det er jo en idé, det. Vi har ikke gjort så mye sånt ennå ...

– Men det aller viktigste tenker jeg er jo kanskje å tilby en god fest. Det er det jo skikkelig manko på for tiden!

– Ehh...

– Altså, jeg har vært fadder i tre-fire år på universitetet og har sett

hva en god drikkelek kan gjøre sosialt for en gruppe. Underverker!

– Hvordan da, tenker du?

– Nei, du vet, litt «nødt eller sannhet» og «jeg har aldri» slår jo aldri feil. Kanskje beer pong hadde slått an? Og har du hørt «Ingrids drikkelek» på Spotify? Det er rått!

[stillehet]

– Altså, man lever jo bare én gang! I hvert fall sånn på tampen er det kanskje gøy å slippe seg litt ekstra løs, tror du ikke?

– Hvem var det du sa du var, igjen?

– Frida Festing, vel! Men du, jeg må egentlig stikke nå. Har tre digitale vors som må planlegges før helgen. Vi snallast!

GABRIEL KVISSLESIAS

- 1. Brasils høyesterett opphevet nylig korrupsjonsdommene mot en tidligere president. Hva heter han?
- 2. Hans-Christian Gabrielsen døde 9. mars som leder av en organisasjon. Hvilken?
- 3. Hvilket Oslo-strøk er nordligst av Skøyen og Skøyenåsen?
- 4. Mellom hvilke to land sto vinterkrigen i 1939–40?
- 5. Hvilken styreform har Finland?
- 6. Hva var årsaken til at Finland ventet ti år med å melde seg inn i FN?
- 7. Hvilket land utenfor FNs sikkerhetsråd er den høyeste bidragsyteren til FN-budsjettet?
- 8. Hvor mange artikler er nedskrevet i FNs

- verdenserklæring om menneskerettigheter?
- 9. I hvilket land ligger Schengen?
- 10. «Frankly, my dear, I don't give a damn.» Fra hvilken film er sitatet hentet?
- 11. Hvilken Frank Sinatra-låt er den mest selgende gjennom tidene?
- 12. «My Way» er i melodien til Claude François' Comme d'Habitude, men hvem skrev den engelske låten?
- 13. I hvilken film fra 1986 spilles en sentral rolle av David Bowie?
- 14. Etter en oppdatering 10. mars ser nå Spotify-appen annerledes ut for norske brukere. Hva er endret?
- 15. Hvilken Oslo-buss kjører forbi National-

- teatret, Mathallen og Deichman Nydalen?
- 16. Hva heter installasjonen ved Frogner-seteren oppført av blant andre Vebjørn Sand?
- 17. Hva heter kunstnerfaren til Vebjørn og Aune Sand?
- 18. Hvilken sjakkspiller står med to av tre mulige seire i årets Champions Chess Tour?
- 19. Hvilket lag har sluppet inn flest mål i historien av de engelske herrenes Premier League?
- 20. Den amerikansk fotballigaen Major League Soccer (MLS) innførte en regel i 2007 som på folkemunne kalles Beckham-regelen. Hva tillater den?

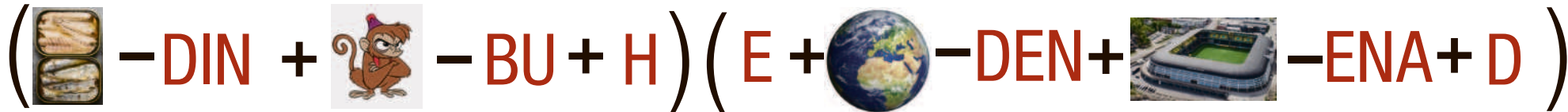
av Gabriel Corbin-Arntzen, journalist i Universitas

SVAR/DOM

- 0–4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5–9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.
- 10–14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.
- 15–20. **Honours:** WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Lulia da Silva, 2. LO, 3. Skøyen, 4. Finland og Sovjetunionen, 5. Republikk, 6. Press fra Sovjetunionen, 7. Japan (Gir nesten 20 % av FN-budsjettet, mest mest etter USA), 8. 30, 9. Tyskland, 10. «Tatt av vinder», 11. «My Way», 12. Paul Anka (Etter et feilslått forsøk av David Bowie), 13. «Labrynth», 14. Den er nå på norsk, 15. 54-bussen, 16. Roseslottet, 17. Øivind Sand, 18. Wesley So, 19. Everton (Har sluppet inn 1422 mål siden starten i 1992), 20. At lag kan signere tre spillere hver som overskrider lønnsstaket i MLS.

Rebus

HINT: «Walking home». Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «The firm». Det klarte Ingjerd Edledotter Megaard, Knarne og Lil' Maria